

**UNIVERZA NA PRIMORSKEM
PEDAGOŠKA FAKULTETA**

**DIPLOMSKA NALOGA
ŠPELA FAGANELJ**

KOPER 2016

**UNIVERZA NA PRIMORSKEM
PEDAGOŠKA FAKULTETA**

**Visokošolski strokovni študijski program
prve stopnje Predšolska vzgoja**

Diplomska naloga

**LUTKA KOT MOTIVACIJSKO SREDSTVO V
PRVEM RAZREDU PRI DOPOLNILNEM POUKU**

Špela Faganelj

Koper 2016

Mentorica:
doc. Jelena Sitar Cvetko

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorici doc. Jeleni Sitar Cvetko za strokovno pomoč ter nasvete pri nastajanju diplomske naloge. Zahvaljujem se še Urši za lektoriranje in Melani za prevod. Zahvalila pa bi se tudi mojim najdražjim za vso podporo tekom celotnega študija in pisanja diplomske naloge. Še posebej pa hvala mojim staršem, bratu in fantu Aneju za strpnost, potrpežljivost in pomoč.

Špela

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Špela Faganelj študentka visokošolskega strokovnega študijskega programa prve stopnje Predšolska vzgoja

izjavljam,

da je diplomska naloga z naslovom Lutka kot motivacijsko sredstvo v prvem razredu pri dopolnilnem pouku

rezultat lastnega raziskovalnega dela,
so rezultati korektno navedeni in
nisem kršila pravic intelektualne lastnine drugih.

Podpis:

V Kopru, dne

»Lutka zmore vse, česar človek ne. Lutka lahko leti, se bojuje v borbi, premaga hudobne čarovnice, je močnejša od največjega velikana in prežene celo največje strahove, ki prihajajo ponoči. To je neverjetna moč, ki jo zmore celo čisto majhna lutka iz tkanine ali papirja.« (Borota, Geršak, Majaron, 2006, str. 114).

IZVLEČEK

V teoretičnem delu diplomske naloge želimo prikazati pomen ročne lutke za otroka in njeno uporabo v motivacijske namene. Predstavljena je njena čarobna moč, ki mi je pomagala pri izvajanju dejavnosti. Lutka kot sama ima velik vpliv na otroka v predšolskem obdobju in tudi kasneje v prvih letih šolanja, saj otrok lutki zaupa, jo sprejme za prijatelja, se ob njej sprosti in lažje sledi razlagi snovi ali poteku dejavnosti. Lutka pa ima tudi velik vpliv na otrokove govorne in motorične spretnosti, saj zadovoljuje temeljne otrokove potrebe.

V diplomski nalogi je predstavljeno delo z deklico, ki ima posebne potrebe in odločbo o usmeritvi, s katero sem izvajala dejavnosti pri dopolnilnem pouku ter sam potek dela z ročno lutko, narejeno po željah in navodilih deklice. Vključen je tudi opis težav, ki jih ima deklica in problemov, ki so se pokazali med samim izvajanjem dejavnosti. Opredeljene so otrokove učne težave in prilagoditve, ki so potrebne za delo med poukom. Ročno lutko sem uporabila kot motivacijsko sredstvo za pomoč pri lažjem doseganju učnih ciljev.

Pri empiričnem delu svoje diplomske naloge sem želela ugotoviti, ali je ročna lutka dobro motivacijsko sredstvo za premagovanje učnih težav. Dejavnosti sem izvajala z 6 let staro deklico. Zaradi varnosti osebnih podatkov in na željo staršev deklice, sem deklico navajala zgolj s samostalnikom ter fotografirala le njene roke.

Ključne besede: otrok, ročna lutka, posebne potrebe, učne težave, motivacija

ABSTRACT

Hand puppets as a mean of motivation during remedial classes in the first year of schooling

In the theoretical part of my thesis I would like to show the importance of hand puppets while working with children and their use for motivational purposes. The puppets' spellbinding powers, which helped me during the execution of various activities, are herein presented. The puppet itself has a vast influence upon the child during their pre-school years and later during the first years of schooling, as the child trusts the puppet and accepts it as a friend, relaxing the child, allowing them to follow the lesson or activity with greater ease. The puppet has a great influence upon the verbal and motor skills of the child, as it satisfies all of the child's basic needs.

My thesis presents the work I did with a young girl with special needs and set plan of education, with whom I conducted activities in remedial class. The activities with the puppet were done as per the wishes and instructions of the girl. A description of the girls difficulties and problems that arose during the activities is included. The child's learning difficulties were determined as were the adjustment necessary to successfully carry out the lesson. I used the hand puppet as a motivational tool to facilitate reaching learning goals.

In the empirical part of my thesis I wished to understand if the hand puppet is a good motivational tool to aid the overcoming of learning difficulties. The activities were carried out with a 6 year old girl. Upon the wish of the girl's parents, to protect her personal information, I only refer to her with the noun and photographed only her hands.

Key words: children, hand puppets, special needs, learning difficulties, motivation

KAZALO

1 UVOD.....	1
2 TEORETIČNI DEL	2
2.1 Lutke.....	2
2.2 Kaj je lutka?.....	2
2.3 Vrste lutk	3
2.4 Opredelitev ročne lutke in njena uporaba.....	4
2.5 Vloga ročne lutke in njen vpliv na otroke.....	4
2.6 Učne težave	6
2.6.1 Dekličine učne težave in vzroki zanje	6
2.6.2 Otrok s posebnimi potrebami	6
2.6.3 Učne težave.....	7
2.6.4 Specifične učne težave	8
2.6.5 Splošne učne težave	8
2.7 Motivacija	11
2.7.1 Kaj je motivacija	11
2.7.2 Notranja in zunanja motivacija	11
2.7.3 lutka kot učno in motivacijsko sredstvo	12
3 EMPIRIČNI DEL	14
3.1 Namen in cilji	14
3.2 Raziskovalne hipoteze	14
3.3 Raziskovalna metodologija	14
3.3.1 Raziskovalna metoda	14
3.3.2 Raziskovalni vzorec.....	15
3.3.3 Pripomočki.....	15
3.3.4 Postopek zbiranja in obdelave podatkov	15
3.4 Dejavnosti.....	16
3.4.1 Navodila za izdelavo ročne lutke	16
3.4.2 Potek dejavnosti in opis opazovanj.....	17
3.4.2.1 Prvi obisk - 6. 11. 2013	17
3.4.2.2 Drugi obisk – 27.11.2013.....	17
3.4.2.3 Tretji obisk - 8. 1. 2014	18
3.4.2.4 Četrty obisk - 22. 1. 2014.....	19
3.4.2.5 Peti obisk - 5. 2. 2014	20
3.4.2.6 Šesti obisk - 12. 2. 2014	22

3.4.2.7 Sedmi obisk - 5. 3. 2014	24
3.4.2.8 Osmi obisk - 26. 3. 2014	27
3.4.2.9 Deveti obisk - 16. 4. 2014	29
3.4.2.10 Deseti obisk - 24.4.2014	32
3.4.2.11 Enajsti obisk - 7. 5. 2014	34
3.4.2.12 Dvanajsti obisk - 14.5.2014	37
3.4.2.13 Trinajsti obisk - 21.5.2014	39
3.4.2.14 Štirinajsti obisk - 18.6.2014	40
3.5 Krajša evalvacija vseh obiskov	41
4 SKLEP	42
5 LITERATURA IN VIRI	45
6 PRILOGA.....	47

KAZALO SLIK

Slika 1: Zapis besed v delovnem zvezku	20
Slika 2: Zapis besed s glasom "K"	21
Slika 3: Pobarvani kvadrati pod slikami	22
Slika 4: Zapis črke "M" v zvezek	23
Slika 5: Rešena naloga v delovnem zvezku	24
Slika 6: Postavljanje števil od 0 do 10	25
Slika 7: Barvane kocke za računanje	26
Slika 8: Ilustracija pesmice Janez Bitenc: Burja piha	27
Slika 9: Znaki napisani na kartončkih	28
Slika 10: Reševanje delovnega lista	29
Slika 11: Zaporedje števil od 6 do 10	31
Slika 12: Zaporedje števil od 10 do 6	32
Slika 13: Zaporedje števil od 0 do 15	33
Slika 14: Predhodnik in naslednik	34
Slika 15: Vreme in vremenski pojavi	36
Slika 16: Postavljanje števil od 0 do 20 v zaporedju	36
Slika 17: Naloge v delovnem zvezku	38
Slika 18: Naloge na delovnem listu	38
Slika 19: Deklica kaže lutki dokončane vaje v delovnem zvezku	40

1 UVOD

Že od nekdaj imam rada lutke, čisto majhne, prstne lutke, pa tudi večje marionete, senčne lutke ali lutke na palici, najljubše pa so mi ročne lutke, saj se z njimi najbolj povežem. Moja prva ročna lutka je bil plišasti zajček, ki sem ga dobila v dar za prvi vrtčevski dan, pri starosti dveh let. Še vedno ga imam nekje spravljene. Iz svojega študentskega dela v vrtcu pa lahko sklepam, da imajo tudi otroci zelo radi lutke, saj kar otrpnejo in pozorno poslušajo, ko katero vzamem v roke in jo začnem animirati, v trenutku se sprostijo in mi s pogledom sledijo.

Lutka je pomemben člen med odraslimi in otrokom, saj ji otrok zaupa in se nanjo zane. Poleg tega ima lutka ogromen pomen za otroka, saj se z njo sreča že v zgodnjem otroštvu, če ne prej pa ob vstopu v vrtec. Lutka je otroku lahko v tolažbo ob ločitvi od staršev, z njim se pogovarja, ga posluša, spodbuja, otrok ji zaupa in jo ima za svojo zaveznico (Korošec, Majaron, 2002).

Predvsem so za to primerne ročne lutke, saj si jih nadeneš na roko in jih imaš tako lahko čisto blizu sebe. Lutko lahko uporabimo kot didaktično sredstvo za doseganje učnih ciljev. Vzgojiteljem in učiteljem je lahko v pomoč pri razlagi snovi, podajanju novih informacij in je odlično motivacijsko sredstvo. Kot pravi Edi Majaron, lutka je način za doživljanje in opazovanje otrokovega sveta, pomaga otroku preseči egoizem in samozadostnost. Lutka ima magično moč, dušo in življenje, ko je v animatorjevih rokah (Korošec, Majaron, 2002).

V prvem poglavju teoretičnega dela diplomske naloge je na temeljih izbrane literature opisana lutka, našteje in predstavljene so vrste lutk, natančno pa je opredeljena ročna lutka in njena uporaba. Opisana je vloga lutke in njen vpliv na otroke v vrtcu. Sledi poglavje o učnih težavah deklice in vzrokih zanje. Na kratko je opisana delitev učnih težav. Razložena je motivacija in uporaba lutke v učne ter motivacijske namene, in kako sem z lutko deklico motivirala. Opisani so tudi cilji diplomske naloge. V empiričnem delu diplomske naloge je predstavljen primer dobre prakse pri dopolnilnem pouku v prvem razredu. Sledijo navodila za izdelavo ročne lutke, nato pa natančen opis opazovanja in beleženja poteka dopolnilnega pouka in krajša evalvacija. V sklepnem delu diplomske naloge je povzetek poročila specialne pedagoginje. Med prilogami pa tehnična navodila Jožeta Pernarčiča, katera sem upoštevala pri izdelavi ročne lutke, in podroben opis izdelave s pripadajočimi fotografijami.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 Lutke

Vsak otrok potrebuje stik z lutko, bodisi naj bo to lutka iz stare nogavice, kateri smo prišili dva gumba za oči, ali pa izpopolnjena, umetniško izdelana lutka, ki jo uporabljajo v lutkovnem gledališču.

Borota in sodelavci se strinjajo, da si lutka upa tekmovati, vzpostavljati dialoge in se vključevati v skupinsko delo. Lutkin metaforičen pomen prispeva k rasti otrokove samopodobe, k simbolnemu mišljenju in lažjemu izražanju čustev. Lutka kot taka pripomore k spontani motivaciji za delo in učenje (Borota idr., 2006).

Sama pa menim, da lutka lahko postane otrokov zaveznik, prijatelj, eden izmed njih. Zato sem se tudi odločila, da sama izdelam ročno lutko, a po natančnih navodilih in željah deklice. Njene želje so bile, da je lutka punčka v rožnatem krilcu, z rumenimi, kodrastimi lasmi z dvema lasnicama in eno kitko, na kateri je rožnata pentlja. Ročna lutka ima tudi črne oči in rdeča usta, rožnat trak na krilu in rožnato čipko. S tem sem ji želela lutko še bolj približati in uspelo mi je, da med njima zraslo prijateljstvo; deklica jo je vzela za svojo, z njo se je pogovarjala prepevala in se igrala.

Preko lutke sem deklico motivirala za delo, saj Helena Korošec pravi: »Predmet oblikovan s človeško voljo, dobi nov simboličen pomen, postane novo bitje, osebek: metafora. Kako? S prenosom lutkarjeve energije v predmet, ki ga oživi s svojim pogledom in rokami, lutkar verjame v čarobno preobrazbo, verjame v moč lutke.« (Korošec, Majaron, 2002, str. 45).

Zato tudi sama uporabo lutke priporočam vsem vzgojiteljem in učiteljem, saj nam lahko marsikdaj pomaga iz zagate, ko ne vemo, kako bi otroke dobro motivirali.

2.2 Kaj je lutka?

Lutka je lahko vse. Lahko je prazna škatla kosmičev, stara majica, kateri narišemo obraz, lahko so to otrokove roke, noge, kolena ali čisto majhni otroški prstki, ki jim dodamo kapico iz blaga, s flomastri narišemo pikice za oči in usta. Lutka je vse, kar si otrok zaželi, kar s svojimi rokami izdelava, pri tem pa krepi ustvarjalnost in kreativnost. V mojem primeru sem spodbujala domišljijo deklice s posebnimi potrebami, ko mi je svojo punčko, ročno lutko, natančno opisala, pomislila je na vse podrobnosti, kot je pentlja v laseh, lasnici, barva obleke in pričeska.

Lutka je sicer stvar, ki jo sami izdelamo ali sestavimo. Je predmet s katerim rokujejo, vendar je tudi izrazno sredstvo, ko je v rokah osebe, ki jo animira. Ko vanjo

animator vloži svojo energijo, srce in čustva, lutka oživi, dobi svoje srce in dušo. Za oživitev lutke pa so potrebni trije nivoji, in sicer: prvi nivo je vizualnost. Sem spada kostum oziroma material iz katerega je lutka narejena, oblika lutke in barva ter njena tehnologija. Pod to točko uvrščamo tudi prostor in sceno.

Drugi nivo je gib. Gledamo predvsem premikanje lutke po prostoru. Tretji nivo pa je zvok. Pri tem pazimo na značaj lutke. V mojem primeru je to bila nežna, ljubka deklica.

Da lutka sploh oživi in postane nova oseba, je pa najbolj pomembno, da otroka in lutko poveže posebna energija. Le tako lutka doseže svoj namen (Hiberski, 2012).

2.3 Vrste lutk

Lutke bi lahko delili na doma izdelane lutke in tiste kupljene v trgovini. Delimo jih pa tudi na:

- ploska lutka: to je vsak lik, ki ga izrežemo iz lepenke, papirja in ga pritrdimo na osnovno vodilo. Lahko naredimo tudi gibljiv sklep, na primer roko ali nogo. Je dvodimenzionalen lik, zato take lutke na odru ne moremo obračati.

- senčna lutka: po svoji tehnologiji je ploska, dvodimenzionalna lutka. Na odru je postavljena med izvorom svetlobe, ki je lahko svetilka, žaromet in platnom. Gledalec vidi njeno senco na platnu pred seboj.

- lutka na palici: znana tudi pod imenom javajka. Vodena je od spodaj navzgor. Taka lutka je lahko vsak predmet, ki ga natakemo na palico oziroma vodilo, bodisi pločevinka, žogica, kozarček. Lutki lahko izdelamo tudi enostavne kostume, ji dodamo živo roko; roko animatorja, s katero prijema rekvizite. Ravno tako ima lutko lahko dodana vodila za njene roke, pri tem lutkar v eni roki drži glavno vodilo lutke, ki je pritrjeno na glavo lutke, z drugo roko pa drži vodilo lutkinih rok.

- marioneta: je lutka, ki je vodena od zgoraj navzdol. Delimo jo na marioneto na žici in marioneto na niti. Vodimo jo le z glavno žico ali nitjo, ki je pritrjena na lutkino glavo, stranski niti ali žici sta pritrjeni na lutkinih rokah.

- prstna lutka: so najbolj preproste vrste lutk, vodimo jih iz spodaj navzgor ali zgoraj navzdol. Take lutke pridejo do izraza pri najmlajših otrocih. Uporabimo lastne prste, ki jim narišemo le oči, nos, usta, očala, brke in že imamo čisto svojo lutko. Dodamo jim lahko tudi različna pokrivala ali pa naredimo raznorazne obleke iz več materialov in si jih nato natakemo na prst.

- Ročna lutka je vodena od spodaj navzgor, animator je skrit za paravan ali oder. Sestavljena je iz glave, natakne na en prst, in trupa, ki je navadno kostum ter prekriva animatorjevo roko.

Ena izmed lutkovnih tehnik nataknenih na roko animatorja je tudi mimična lutka. Pri animaciji te lutke gre za drugačno vrsto obvladovanja mišic dlani. Navadno z njo animiramo kakšno figuro, ki odpira usta, pri tem palec predstavlja spodnjo čeljust, ostali prsti pa so njen gobec (Borota idr., 2006).

2.4 Opredelitev ročne lutke in njena uporaba

Ročna lutka je tiste vrste luka, ki si jo nataknejo na roko. Sestavljena je iz dveh glavnih delov, in sicer trupa in glave. Trup je izdelan kot kostum, ki prekriva animatorjevo roko, glava je nataknjena na prst, navadno kazalec, pri otroku včasih na dveh prstih. Palec in meziniec predstavljata lutkini roki (Borota idr., 2006).

Lutka ne sme biti večja od lutkarjeve roke, če želimo, da animator v igri z njo uživa. Animira se jo s premikanjem prstov, dlani ali cele roke, z glasom in pogledom. Ročna lutka je med vsemi lutkovnimi tehnikami najživahnejša. Breda Varl piše, da je ročna lutka veseljaška in zaradi svoje nesorazmernosti groteskna. Je tudi zelo hitra in gibčna, saj je animatorjeva dlan točno v njenem težišču, zato lahko odlično vplivamo na njeno premikanje in kretnje (Varl, 1997).

Kljub majhnosti rok v primerjavi z lutkino glavo in trupom, je ročna lutka edina med lutkovnimi tehnologijami, ki se lahko res dobro igra z rekviziti, izvrstna je za obvladovanje fine motorike, saj vsak prst dobi svojo samostojno vlogo. Lutka lahko prijema stvari, jih nosi, obrača, se počeeše, umije, se prikloni, ročna lutka zmore ples, zasuke, lahko poje in se dotika drugih lutk, otrok, gledalcev (Borota idr., 2006).

Marija Vogeltnik je mnenja, da je naloga ročne lutke predvsem zabavati otroke, jih razvedriti in v njih zbuditi enkratno, vznemirljivo doživetje, jih motivirati in pripraviti za delo, skrbno poslušanje in sledenje odrasli osebi (Vogeltnik, 1958).

2.5 Vloga ročne lutke in njen vpliv na otroke

Jožef Pernarčič pravi, da so ročne lutke idealno didaktično sredstvo za spodbujanje govora, razvijanje motoričnih spretnosti in bogatenje besednega zaklada. Ko se z lutko pojavimo pred otroci, jih prevzame njena magična moč (Pernarčič, 2008).

Helena Korošec in Edi Majaron trdita, da se otrok na lutko zanese, lažje vzpostavi kontakt z njo kot z odraslo osebo, ob njej se sprosti in izgubi strah pred komunikacijo z vzgojiteljem ali učiteljem, lutka postane posrednik, ščit, osebni pomočnik, saj zanj odrasli predstavljajo avtoriteto, lutka pa to omili. Otrok lutki verjame, z njo se pogovarja, zaupa ji svoje težave, stisko, veselje. Lutka otroka pohvali, graja, opozori na napake, ga objame, stisne, poljubi, mu prisluhne. Z njo se otrok poistoveti. Lutka ima enake strahove, želje in težave, kot otrok, rada ima enake stvari, igrače, risanke, živali, igre,

pesmi. Najbolje pa je, ko lutka postane avtoriteta, ki uspe urejati nesporazume. Uspe pa ji tudi vzpostavljati simbolno komunikacijo z otrokovim okoljem (Korošec, Majaron, 2002).

Tako je bilo tudi v mojem primeru. Deklica se je na svojo lutko zelo navezala in mi s tem omogočila, da sem lažje izvajala učne dejavnosti, saj ji je lutka pomagala, jo spodbujala in bodrila.

Vzgojitelj ali učitelj s pomočjo lutke spodbudi otroka k lastni ustvarjalnosti, omogoči čustveno, neverbalno komunikacijo ter omogoča čustveni, socialni in kognitivni razvoj otroka. S tem lutka utrdi otrokovo samopodobo. Kot vzgojitelj se lahko prestrašenemu in negotovemu otroku približa preko lutke, pridobi njegovo zaupanje, saj otrok verjame lutki, verjame, da je lutka res živa. Vsak animator mora verjeti v njeno čarobno moč, saj v njegovih rokah postane res živa, čisto nova oseba z dušo in močjo ter posebno energijo, ki jo otroci še posebej čutijo. Kot animator postane vzgojitelj lutkar, pravljicar, ustvarjalec nečesa magičnega, saj lutka pripomore pri izražanju otrokovih čustev in vzpostavitvi sodelovalnega vzdušja v skupini. Lutka je v veliko pomoč pri doseganju in posredovanju vzgojno-izobraževalnih vsebin, uresničevanju učnih ciljev, socializaciji otrok. Spodbuja otrokovo kreativno izražanje, izboljšuje govor in fino motoriko, spodbuja otrokov občutek lastne vrednosti, pridobiva sposobnost za reševanje problemov in opazovanje sveta z vsemi čutili. Lutka postane medij za izražanje, komunikacijo in osebno interakcijo, za otroka pa je glavna in največja motivacija, da pri vsem tem sodeluje. Edi Majaron pravi, da lutka vpliva predvsem na otrokovo domišljijo, prav ta pa je nujno potrebna za kreativnost. Z uporabo lutke se človek postavi v določen svet, kraj, čas in postane druga oseba. Izkušnje in informacije uporabi in razvija pri igri z lutko. Otroku, ki je bil deležen kreativnega procesa in ogledov kreativnih umetniških del, čarobnosti lutkovne predstave, misli bolj ustvarjalno, lažje se vključuje v timsko delo. Pri vsem tem se otrok vede ambiciozno in ima veliko dobrih zamisli (Majaron, 2002 v Borota idr., 2006).

Ana Porenta ugotavlja, da se otrok odzove na delo z lutko preko emocionalnih, socialnih in intelektualnih vidikov. Z lutko doživijo otroci pozitivne izkušnje v sprejemanju drugačnosti, razvijanju prijateljskega odnosa in tovarštva (Porenta 2003 v Borota idr., 2006).

2.6 Učne težave

2.6.1 Dekličine učne težave in vzroki zanje

Deklica se je rodila kot ekstremni nedonošenček, kar pomeni da je rojena pred 29. tednom nosečnosti, natančneje, bila je rojena v 25. tednu rizične nosečnosti, tehtala je zgolj 850 g. Možganska skorja se je komaj začela razvijati, zato je pri porodu prišlo do možganskih krvavitev v možganskih prekatih, prekinjene so bile živčne povezave med živčnimi vlakni, kar je privedlo do poškodb možganskega centra za logično razmišljanje in abstraktno mišljenje. Težave ima tudi z orientacijo, številčno predstavo - predvsem pri matematiki. Kot pravi doc. dr. Vislava Globevnik Velikonja »Otroci z nizko porodno težo okrog 4. leta starosti dohitijo vrstnike na področju motoričnega in intelektualnega razvoja /.../, še naprej pa kažejo določene kognitivne primanjkljaje. Kasnejše težave na drugih področjih, kot so branje, govor, računanje in pravopis, se tudi povezujejo s prezgodnjim rojstvom in nizko porodno težo.« Pravi tudi: »Relativno tveganje za moten razvoj je bilo največje pri možganskih krvavitvah visoko, pa tudi pri težkih okužbah. /.../. Nedonošeni zaostajajo zlasti v razvoju govora, simboličnega razumevanja in razvojni ravni nadzora pozornosti.« (Globevnik Velikonja, 2006 v Bergant, 2006, str. 210).

Posledica poškodb je bila tudi epilepsija, zaradi česar je deklica, s katero delam, prejemale zdravila. Prve tri mesece življenja je preživela v inkubatorju, pomagali pa so tudi z fizioterapijo, izvajanjem vaj po Vojtu (pritisk na določene točke v telesu za spodbudo delovanja možganov), imela je obravnavo pri logopedu, psihologinji, specialni pedagoginji, v začetku obiskovanja vrtca pa pri šolski psihologinji in socialnem delavcu.

Pri deklici, s katero sem izvajala dejavnosti, je že v vrtcu bilo opaziti, da ime težave pri računanju in štetju. Podati ji je bilo potrebno jasna in kratka navodila za delo, imela je tudi kratkotrajno pozornost. Pri temah, ki ji niso bila všeč, je deklica izgubljala motivacijo, zbranost in pozornost. Največ težav ji je povzročala številčna predstava in logično razmišljanje, pri zapisovanju besed pa so ji ponagajale črke, saj jih je obračala in zamenjevala.

2.6.2 Otrok s posebnimi potrebami

Po delovni definiciji je otroki s posebnimi potrebami tisti otrok, ki potrebuje za doseganje optimalnega razvoja pomoč. Tako spadajo v to skupino, gledano s stališča razvoja, otroci z zmernimi in lažjimi stopnjami motenosti kot tudi tisti s težkimi in težjimi

stopnjami motenosti ter tisti, ki nakazujejo specifične izpade posameznih funkcij (Bregant, 2006).

V zakonu o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (ZUOPP-1) pod 2. členom je naštetih 8 podskupin otrok s posebnimi potrebami s kratico OPP. To so: slepi in slabovidni otroci oziroma otroci z okvaro vidne funkcije, otroci z govorno-jezikovnimi motnjami, gluhi in naglušni otroci, gibalno ovirani otroci, otroci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja, otroci z motnjami v duševnem razvoju, otroci z avtističnimi motnjami oziroma z motnjami vedenja in osebnosti ter dolgotrajno bolni otroci

Otroci z lažjimi specifičnimi učnimi težavami in posamezniki z zmernimi specifičnimi učnimi težavami po zakonu o osnovni šoli (1996) spadajo v skupino otrok z učnimi težavami. Otroci s težjimi oblikami učnih težav pa so po zakonu o usmerjanju (2000) opredeljeni kot otroci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja (Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (ZUOPP-1), uradni list RS. Št. 85/2011).

2.6.3 Učne težave

Nevenka Zavrl dr. med. pravi, da so pri nedonošenčkih pogostejše motnje pozornosti in koncentracije. Otroci imajo okornejšo funkcijo rok, kar jih ovira pri pisanju in drugih ročnih spretnostih. Moteni so lahko tudi drugi zaznavni in miselni procesi. Pri večini prezgodaj rojenih otrok opazajo motnje mišičnega tonusa, kar jih ovira pri razvoju drže in gibanja. Vse naštetu pa jim kasneje lahko predstavlja težavo pri šolskih dejavnostih (Zavrl, 2006 v Bergant, 2006).

Ob vstopu v šolo mora imeti otrok razvite določene spretnosti in sposobnosti. Pri otrocih z učnimi težavami je že v vrtcu znano, kateri predmeti jim bodo povzročali največ težav. Pomembno je, da težave otrok sprejmemo in razumemo ter za otroka izberemo pravilno obliko pomoči. Vzgojitelj ali učitelj mora takega otroka opazovati pri delu in učenju, da ugotovi, kako pristopa do nalog, kakšna je njegova motivacija, zbranost in zavzetost za delo, koliko časa zdrži pri določeni nalogi ter če je pri delu počasen, iznajdljiv, samostojen, zaletav, potrebuje pomoč, stalen nadzor. Preko teh dejavnikov lahko s pomočjo šolske psihologinje in specialne pedagoginje oblikujeta načrt za učno pomoč. Otroci z učnimi težavami potrebujejo več motivacije, spodbude in razumevanja odrasle osebe kot pa njihovi vrstniki. Osredotočiti se je potrebno tudi na otrokova močna področja, poudarjati njegova pozitivna dejanja in lastnosti, ob enem pa moramo biti dobri poslušalci, ga pogosto pohvaliti in nagraditi za njegov uspeh. Predvsem pa je pomembna naša potrpežljivost (Čerin, 1985 v Simončič, 1985).

Vse zgoraj naštetu sem upoštevala pri mojih obiskih deklice. Najprej sem se pogovorila z učiteljico in s starši o deklici ter na podlagi povedanega, izvajala dejavnosti z ročno lutko.

Učne težave delimo na splošne in specifične. Specifične učne težave so opredeljene kot težave, ki se pojavijo na določenih področjih učenja in vključujejo težave pri pisanju, branju, računanju, motnje pozornosti, slabša učna motivacija, socialno-ekonomske ovire in drugo. Splošne učne težave so opredeljene kot težave, ki se pojavijo pri večini predmetov. Opredeljene so kot težave pri branju, računanju, pisanju, motnje pozornosti in slabša učna motivacija (Magajna, Pečjak, Peklaj, Čačinovič Vogrinčič, Bregar Golobič, Kavkler, Tancig, 2008b).

2.6.4 Specifične učne težave

Ta splošen izraz se uporablja za označevanje zelo raznolike skupine nevrofiziološko pogojenih motenj učenja in zavzema več področji. Značilne so za heterogeno skupino primanjkljajev:

- motnje, ki se kažejo z zaostankom v zgodnjem razvoju in/ali v izrazitih težavah na kateremkoli iz naslednjih področij: pomnjenje, mišljenje, pozornost, koordinacija, branje, pisanje, komunikacija, pravopis, računanje, čustveno dozorevanje in socialna kompetentnost;
- motnje, ki vplivajo na sposobnost interpretiranja zaznanih informacij in/ali povezovanja informacij. S tem je ovirano učenje šolskih veščin branja, pisanja in računanja;
- motnje, ki izhajajo iz genetične variacije in nastopijo zaradi biokemičnih faktorjev ter dogodkov v pre- in postnatalnem obdobju ali katerihkoli dogodkov, ki imajo za posledico nevrolško oviranost;
- motnje, ki vplivajo na vedenje in učenje vsakega posameznika bodisi povprečno ali nadpovprečno inteligentnostjo;
- motnje se lahko pojavijo preko vsega življenja in niso pogojene z slušnimi, vidnimi ali motoričnimi okvarami, motnjami v duševnem razvoju pomanjkljivim poučevanjem, čustvenimi motnjami ali neustreznimi okoljskimi dejavniki (Bregant, 2006).

2.6.5 Splošne učne težave

Splošne učne težave so opredeljene kot težave, ki so lahko prisotne na vseh ali le na nekaterih področjih, to so težave na področju pismenosti, težave pri osvajanju abstraktnih znanj in spretnosti, govorno-jezikovne težave, nižji izobraževalni dosežki,

težave pri pisanju ali računanju. Značilne so predvsem za heterogeno skupino otrok z večjimi težavami, kot jih imajo ostali otroci. Taki otroci počasneje usvajajo znanje, K temu najbolj pripomore učenje s ponavljanjem (Magajna, Kavkler, Čačinovič Vogrinčič, Pečjak, Bregar Golobič, 2008a).

Matej Rovšek pravi, da nekateri otroci s posebnimi potrebami za svoje šolanje potrebujejo individualiziran program, krajšava zanj je IP. Sam IP pa je vodič, kako zadovoljiti posebne potrebe posameznega otroka. Obsega otrokovo sedanjo raven dosežkov (razvoj, znanje, funkcionalnost), njegove ovire pri napredovanju po učnem načrtu, merljive letne cilje, dodatne storitve, ki jih otrok potrebuje, obseg dejavnosti, ki jih otrok ne bo zmožen opravljati oziroma pri njih sodelovati, prilagoditve, ki jih bo otrok imel pri preverjanju znanja, ocenjevanju ali poučevanju. Opisano je, kako se meri otrokov napredek pri doseganju samih ciljev IP ter kako bodo starši o tem obveščeni.

V timu, ki sestavlja IP, so starši otroka s posebnimi potrebami, vzgojitelj ali učitelj tega otroka in strokovni delavci šole ali vrtca, ki bodo z otrokom izvajali individualne dejavnosti. Staršem se na uvodnem sestanku predstavi IP, ki ga je za otroka sestavil vzgojitelj ali učitelj, v kolikor se starši z napisanim strinjajo, ga podpišejo. Takrat začne sam IP veljati. Samo izobraževanje in IP mora biti prilagojeno posameznemu otroku ter njegovi sedANJI ravni funkcioniranja. Strokovna skupina, ki je sestavila IP, mora med letom prilagajati IP glede na napredke in razvoj otroka, ob koncu šolskega leta pa pregledati ustreznost IP-ja in sestaviti novega za naslednje šolsko leto. Kadar otrok med šolskim letom ni zmožen dosegati učnih ciljev, ki jih zahteva program, je potrebno cilje prilagoditi, prav tako samo poučevanje, ocenjevanje in preverjanje znanja. Otroci, ki ne dosežejo minimalnih ciljev nekega programa, potrebujejo nižjo raven zahtevnosti ciljev, pogosto pa to privede do usmeritve v manj zahteven program. Poleg tega mora biti jasno opredeljeno, ali gre pri otroku za prilagoditev izvajanja ali za prilagoditev standardov znanja. Otrok, ki hoče nadaljevati, mora izpolnjevati določene izobraževalne cilje. Da pa lahko strokovni delavci šole ali vrtca sploh izdelajo IP in se z otrokom začnejo ukvarjati, morajo starši dobiti od države odločbo o usmeritvi otroka v program s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo, saj je šele takrat točno jasno, kaj je z otrokom narobe (Rovšek, 2008).

Strinjam se z doktorjem Božidarjem Opara, ki je mnenja, da otroci s posebnimi potrebami potrebujejo posebno usposobljene strokovnjake, to so učitelji, svetovalni delavci, specialni pedagogi in drugi, ter posebne pogoje za vzgojo in izobraževanje. Zanje so pomembne prilagoditve in strokovna pomoč, ter načrt kako jih uspešno poučevati, prilagoditi učne pristope in sam kurikulum. Opara pa še opisuje, kaj je inkluzija in integracija. Integracija je vključevanje otrok s posebnimi potrebami v redno okolje, pri

tem pa je potrebno zagotavljati ustrezne pogoje in načine dela s samim otrokom ter delovati tako, da se otroci počutijo sprejete in spoštovane. Sama inkluzija je nadgradnja integracije, pri čemer se vzpostavi nov odnos do otrok s posebnimi potrebami, ki temelji na univerzalnih vrednotah. Te pa so: človekove pravice, enake pravice, individualnost, antidiskriminativnost in enake možnosti (Opara, 2005).

Nekaj o načelih in enakih možnostih opisujeta v svoji knjigi tudi Maja Kranjc in Bernarda Nemec, ki pravita, da vzgoja in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami temelji na sledečih ciljih in načelih:

- načelo enakih možnosti, s hkratnim upoštevanjem različnosti otrok,
- načelo vključevanja staršev v proces vzgoje in izobraževanja,
- načelo celovitosti in kompleksnosti vzgoje in izobraževanja,
- načelo ohranjanja ravnotežja med različnimi vidiki otrokovega telesnega in duševnega razvoja,
- načelo zagotovitve ustreznih pogojev, ki omogočajo optimalen razvoj posameznega otroka,
- načelo organizacije vzgoje in izobraževanja čim bližje kraju bivanja,
- načelo pravočasne usmeritve v ustrezen program vzgoje in izobraževanja,
- načelo individualnega pristopa,
- načelo interdiscipliniranosti,
- načelo kontinuiranosti programov vzgoje in izobraževanja.

Taki otroci so lahko glede na vrsto in stopnjo primanjkljajev oziroma ovir in motenj vključeni v naslednja dva programa:

- program s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo, ki jih izvajajo v vrtcih,
- prilagojen program za otroke s posebnimi potrebami, ki jih izvajajo v razvojnih oddelkih vrtcev ter v zavodih za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami.

V obeh programih se otrokom, ki so gibalno ovirani, dodeli spremljevalca (Kranjc, Nemec, 2011).

2.7 Motivacija

2.7.1 Kaj je motivacija

Motivacija je psihološki proces, ki spodbuja in uravnava učenje. Motivacija predstavlja vedenje, ki je usmerjeno k določenim ciljem, ti cilji pa so opredeljeni kot notranja reprezentacija želenega, dosežkov, dogodkov ali procesov. Cilji so spodbude k dosežkom in organiziran ter integriran osebni vzorec prepričanj.

Učna motivacija je termin, s katerim na splošno označujemo vlogo oziroma prisotnost ene ali več motivacijskih sestavin v procesu učenja. To je posebna vrsta motivacije, ki jo otrok izraža s svojim vedenjem v kontekstu učenja. Motivacijske sestavine so vse, kar tvori motivacijski proces, kot so: samopodoba, mesto kontrole, učni cilji, interes do učnih nalog in zaznana pomembnost učenja.

Motivacijska strategija je učna strategija, s katero vzdržujemo motiviranost za učenje.

Motivacijske spodbude pa so vse, kar spodbuja motivacijski proces. Namenimo jih otroku med razlago, podajo snovi, tako pa negujemo, spodbujamo in dodatno krepimo otrokovo »motivacijo«. Potrebno se je usmeriti v raziskovanje, ozaveščanje in spreminjaje učnega okolja in učinkov prikritega kurikula. Udeleženos učenca pri učenju spodbuja njegovo notranjo motivacijo za učenje, delo, pripadnos k skupnos in samoodločnost (Magajna idr., 2008a).

Mojca Juriševič pravi, da se učenje brez prisotnos motivačije sploh ne more zgoditi. Otrok si v času učenja pridobi lastno motivacijsko strukturo, ki je lahko notranja ali zunanja, ter naravnos k izogibanju učenja. Pri prvih dveh je značilno samoregulacijsko učenje, pri tretji pa gre za njeno odsotnos. Taki otroci nimajo nadzora nad lastnim učenjem, njihovi motivacijski cilji so usmerjeni k izogibanju učne neuspešnos (Juriševič, 2006).

2.7.2 Notranja in zunanja motivacija

Notranja motivacija izhaja iz nas samih, je pravo gibalno človekove narave. Žene nas v iskanju novega, soočanju z izzivi. Je neprestani impulz za učenje od rojstva naprej, za radovednos, iskanjem smisla, v zadovoljevanju psiholoških potreb. Posameznik se pri dejavnostih, ki se mu zdijo zanimive, počuti prijetno.

Zunanja motivacija so pa vse spodbude za učenje iz zunanjega okolja. Lahko so iz koristoljubja ali pa da pridobimo želeno in se izognemo neželenemu. Pogosto gre tukaj za šolski uspeh oziroma neuspeh.

Otroci z nizko notranjo motivacijo, imajo velikokrat nižje učne sposobnosti, učijo se zgolj toliko, da dosegajo minimalne standarde znanja. Medtem ko se učenci z visoko notranjo motivacijo učijo, ker jih učna snov zanima in jo želijo obvladati. Taki učenci imajo dobro učno samopodobo in dobre učne rezultate.

Kot vzgojitelj ali učitelj lahko najbolje motiviramo otroke tako, da jim z organizacijo učnih dejavnosti krepimo samopodobo, pomagamo pri usvajanju učnih strategij. Pomembno je ustvariti varno in spodbudno učno okolje, s tem pripomoremo k razvoju različnih motivacijskih pobudnikov. Najbolje pa je, če izhajamo iz otrokovih interesov, na podlagi katerih nato izvajamo in oblikujemo dejavnosti, spodbujamo doživljanje kompetentnosti, znanja in dosežkov. Le tako spodbujamo notranjo in zunanjo motivacijo (Juriševič, 2012).

2.7.3 Lutka kot učno in motivacijsko sredstvo

Lutka je lahko odlično učno in motivacijsko sredstvo. Predvsem pri podajanju in razlagi snovi, tako v vrtcu kot kasneje v šoli. Lutka deluje magično, prinaša prijetno vznemirjenje in visoko motivacijo. Poleg tega lutka zadovoljuje temeljne otrokove potrebe, ki jih dr. William Glasser našteva:

- potreba po ljubezni, saj se otrok ob lutki počuti varno, sprejeto, z njo in preko nje vzpostavi prijateljstvo s sošolci in učiteljem ali vzgojiteljem,
- potrebo po svobodi govora, mišljenja, izražanja in gibanja; z lutko se otrok pogovarja, giblje po prostoru, pove in ji zaupa, kaj misli in česa ga je strah,
- ko otrok izdeluje lutko jo ustvarja po svojih željah in domišljiji, potreba je zadovoljena, ko se otrok z lutko smeje, zabava sebe in druge, se ima lepo, je sproščen, dobre volje in kot animator neizmerno uživa.
- potreba po moči pa je zadovoljena, ko drži otrok lutko v roki, je v središču pozornosti, se uveljavlja med sošolci, ko ustvarja lutko, otrok ustvarja sebe (Glasser, 1998 v Borota idr., 2006).

S tem, ko zadovoljuje osnovne potrebe z lutko, je otrok notranje in zunanje motiviran. Borota in sodelavci so mnenja, da lutka nudi otrokom veliko možnosti za dosego vzgojno-izobraževalnih ciljev, saj je pomočnik, s pomočjo katerega otrok sporoča svoj način razumevanja sveta in sebe v njem. Učitelj ali vzgojitelj lahko uporabi lutko pri poustvarjanju zgodbe iz literature, razlagi vsebin iz šolskih predmetov, predvsem tistih, ki delajo otroku največ težav, poleg tega lahko učitelj poustvari novo zgodbo, ki se tematsko veže na otrokove izkušnje, sporoči čustva, nakaže neprimerno vedenje ter se o tem pogovori z otroci, kot najpomembnejše pa je to, da je dana otroku možnost, da spregovori skozi lutko (Borota idr., 2006).

Za uporabo ročne lutke pri delu z deklico, sem se odločila zato, ker jo tako kot jaz tudi otroci preprosto obožujejo. Lutka je odlično didaktično sredstvo in ker je nekaj posebnega, ima tudi poseben učinek na otroke. Otroci jo poslušajo, navadno bolj kot učiteljico. Zatorej sem lutko uporabila za motivacijo, spodbudo deklici in pomoč pri učenju. Poskusila sem doseči, da bi bila deklica z lutkino pomočjo bolj zavzeta za delo, skoncentrirana pri dejavnostih in da bi njena pozornost trajala dlje. Kot prvo je lutka pridobila motivacijski pomen, ko sem jo izdelala po željah deklice, saj je bila točno taka, kot si jo je zaželela. Kot drugo pa je lutka deklico motivirala skozi celotno šolsko uro dopolnilnega pouka, saj jo je neprestano spodbujala, hvalila, se z njo pogovarjala, ji kdaj ponagajala, predvsem pa je lutka skrbela za dekličino motivacijo za delo, še posebej za tiste predmete, ki so ji povzročali največ težav.

3 EMPIRIČNI DEL

3.1 Namen in cilji

Za otroke so lutke idealno didaktično sredstvo za spodbujanje govora, bogatenje besednega zaklada in razvijanja motoričnih spretnosti. Z lutkami izgubljajo otroci strah pred neznanim, lutkam zaupajo, verjamejo vanje in se ob njih sprostijo. Otrokom je ročna lutka blizu, saj zajame celo dlan in se jih lahko dotakne. Lutka pa je tudi odličen motivator, zato sem se odločila, da jo uporabim pri delu z deklico, ki je predmet moje diplomske naloge.

Osnovni namen diplomske naloge je ugotoviti, ali se z uporabo ročne lutke, kot motivacijskega sredstva, lažje dosega učne cilje v prvem razredu osnovne šole. Po navodilih učiteljice 1. razreda osnovne šole Miren, Rade Nemec, sem izvajala dejavnosti s pripomočki, ki mi jih je sama dodelila za delo z deklico pred začetkom vsakega obiska dopolnilnega pouka, glede na obravnavano temo tistega dne. Zatorej vsebinskih priprav za svoje obiske nisem imela, saj nisem vedela, kaj bodo pri pouku obravnavali na dan, ko bom izvajala dejavnost. Uporabila sem ročno lutko za teme in snovi, ki so se jih tekoči teden učili v šoli in za določene primere, kjer so se pri deklici pokazali primanjkljaji. Vsaki uri je sledila kratka evalvacija z učiteljico.

Glavni cilj diplomske naloge je ugotoviti, kako se otrok s posebnimi potrebami odzove na lutko, narejeno po lastnih željah. Zanima nas, kako taka lutka motivira otroka za delo, ali otrok lažje dosega učne cilje s pomočjo lutke kot motivacijskega sredstva.

3.2 Raziskovalne hipoteze

H1: Deklica s posebnimi potrebami se bo hitreje navezala na lutko, ki je narejena po njenih željah

H2: Motivacija z lutko bo bolj učinkovita, kadar bo deklica spočita in pripravljena na delo

H3: Doseganje učnih ciljev bo lažje, ko se bo deklica s pomočjo lutke sprostita in ko ji bo predmet/snov všeč

3.3 Raziskovalna metodologija

3.3.1 Raziskovalna metoda

Uporabila sem deskriptivno metodo empiričnega opazovanja. Raziskavo sem izvedla kot študijo primera.

3.3.2 Raziskovalni vzorec

Pri raziskovalnem vzorcu sem se osredotočila na deklico s posebnimi potrebami, ki jo spremljam že od vrtca. Stara je 6 let. Težave ima z razumevanjem, pomnjenjem, predstavo števil, koncentracijo, saj se je rodila kot ekstremni nedonošenček, imela je tudi možganske krvavitve in posledično epilepsijo. Že od vrtca obiskuje dodatno strokovno pomoč specialne pedagoginje.

3.3.3 Pripomočki

Pri izvajanju dejavnosti sem uporabljala ročno lutko, ki sem jo sama izdelala po željah deklice. Ročna lutka je punčka v rožnatem krilcu z belimi pikami, ima črne oči in rdeča usta ter rumene, kodraste lase in eno kitko, na kateri je rožnata pentlja. V laseh ima dve lasnici, ki mi ju je dala deklica. Na krilcu je rožnat trak. Na vratnem delu krila je rožnata čipka. Deklica je svojo ročno lutko poimenovala »Roza Spajdermenka«. Poleg tega sem uporabila še šolske pripomočke kot so zvezki, delovni zvezki, učbeniki, plastične barvne kocke, delovne liste, sličice z motivi, sličice s simboli vremena, sličice z znaki <, >, +, -, =, listki s številkami od 0–20, barvna pisala in kemični svinčnik.

3.3.4 Postopek zbiranja in obdelave podatkov

Zbiranje podatkov: s starši sem se dogovorila, da zaradi varnosti osebnih podatkov, bom lahko fotografirala le dekličine roke med potekom dejavnosti pri urah dopolnilnega pouka. Vse fotografije dejavnosti sem analizirala in jih bom predstavila pod rezultati in razprava.

Obdelava podatkov: študija primera. Uporabila bom dnevniške zapise in fotografije srečanj.

3.4 Dejavnosti

Deklico sem poznala že iz vrtca, saj sem v tretjem letniku opravljala obvezno prakso v njeni skupini. Že takrat je bila nekaj posebnega. Takoj sva se ujeli in se začeli skupaj igrati ter spoznavati. Najraje je imela živali, predvsem konje, pa tudi pravljice in risane junake. Otroci v njeni skupini so jo dobro sprejeli, kljub temu, da je bila počasnejša kot ostali in ni vsega takoj razumela, za kar gre zahvala predvsem vzgojiteljici in pomočnici. V vrtcu je začela z obiskovanjem dodatne strokovne pomoči pri specialni pedagoginji. Zelo rada je hodila k njej, saj se je imela lepo. Ko je vstopila v prvi razred osnovne šole, sem se odločila, da bom z njo izvajala dejavnost s pomočjo lutke. Z mojo mentorico, doc. Jeleno Sitar Cvetko, sva se dogovorili, da izdelam ročno lutko in z njo dvakrat mesečno izvajam dejavnost pri dopolnilnem pouku.

3.4.1 Navodila za izdelavo ročne lutke

Pri prvem obisku sva se z deklico domenili, kakšna bo videti njena ročna lutka. Povedala mi je, da si želi punčko v rožnatem krilcu z rumenimi lasmi. Dogovorili sva se, da izdelam lutko doma, saj v šoli za izdelavo nisva imeli časa, in ji lutko prinesem pokazati pred drugim obiskom. Želela sem opraviti vse potrebne meritve in deklici pokazati izbor blaga ter volne. Deklica se je z mojim predlogom strinjala in mi dala dve svoji lasnici, da bo imela njena ročna lutka lepo pričesko.

Po pregledu strokovne literature in teoretikov, sem se odločila, da bom za tehnično izdelavo ročne lutke upoštevala navodila Jožefa Pernarčiča, ki pravi, da moramo pred začetkom izdelave dobro premisliti, kakšna bo lutka, katere so njene karakterne lastnosti in izbrati primerne kose blaga za njen kostum (Pernarčič, 2008).

Natančen postopek izdelave s fotografijami sem predstavila v prilogi.

Pred drugim obiskom sem po pouku prišla v šolo in deklici prinesla pokazati dele ročne lutke, blago in volno. Ko sem iz torbe vzela nedokončano lutko, je deklica radovedno pogledala in me vprašala, kaj to sploh je. Razložila sem ji, da lutka še ni dokončana. Ko sem deklici pokazala izbor blaga, je kar zažarela, saj sem prinesla veliko kosov rožnatega blaga in čipk. Odločila se je za rožnato blago z belimi pikicami. Izbrala je tudi rožnato čipko, iz katere sem kasneje izrezala rožnat trak za obleko ročne lutke. Za lutkini očesi je izbrala črno in belo blago, za usta pa rdeče blago. Rumena kodrasta volna, je bila po dekličinem mnenju najbolj primerna za lutkino pričesko. Deklica mi je naročila, naj ima njena ročna lutka spleteno kito, speto z rožnatim trakom. Vprašala sem jo, kje naj bodo lasnici, ki mi ju je zadnjič dala, odgovorila mi je: »Na glavi.« Nasmejala sem se njenemu odgovoru, saj je bil tako iskren in zelo jasen. Z deklico sva na koncu pomerili še rokavičko, ker me je zanimalo, če se ji pravilno

prilega. Nato pa sva pomerili še kartonast tulec, namenjen lutkinemu vratu, katerega sem zrezala po dolžini in ga ovila okoli dekličinega kazalca in sredinca, saj ima deklica majhne prste in sem menila, da bo lažje animirala ročno lutko, če bo vstavila dva prsta v lutkin vrat. Nato sem kartonast tulec, glede na mero, zopet zlepila. Ko sem opravila vse meritve in si zapisala vsa njena navodila, sem se od deklice poslovila in ji obljubila, da bo njena ročna lutka do drugega obiska zagotovo izdelana.

Posvetila sem se dokončni izdelavi ročne lutke, upoštevala sem dekličine želje. Tako kot deklica, sem tudi sama komaj čakala, da ročno lutko dokončam in si jo ogledam v vsej njeni lepoti.

3.4.2 Potek dejavnosti in opis opazovanj

Dnevnik dejavnosti v prvem razredu pri dopolnilnem pouku

3.4.2.1 Prvi obisk - 6. 11. 2013

Z deklico se pozna že iz vrtca, saj sem opravljala prakso v njeni skupini. Ko sem prišla v razred, me je učiteljica Rada predstavila še drugim otrokom, čeprav so me vsi poznali. Povedala je, da bom obiskovala dopolnilni pouk dvakrat na mesec in pomagala deklici pri nalogah. Potem je sledil 5-minutni odmor. Otroci so zapustili razred, jaz pa sem odšla do deklice in se pogovorila z njo, razložila sem ji, kaj bom počela in da ji bom za lažje učenje sešila ročno lutko, točno tako, kot si bo sama želela. Najprej sem ji povedala, kaj je ročna lutka. Deklica mi je takoj pokazala na razredni lutki Lili in Bineta, tako da je že prej vedela, kakšna je ročna lutka in kako se uporablja. Povedala mi je, da si želi punčko v rožnatem krilcu, z rumenimi kodrastimi lasmi. Dogovorili sva se, da doma zašijem ročno lutko in ji jo prinesem pokazati pred drugim obiskom, saj me zanimajo njene želje za lutkin kostum in pričesko. Deklica mi je me drugim dala dve svoji lasnici. Ko se je vrnila učiteljica Rada in podala navodila, sem pregledala zvezke in dosedanje predelano snov.

Evalvacija: Ta dan sem samo opazovala, kako poteka ura dopolnilnega pouka. Ob koncu sem se z učiteljico pogovorila o deklici, na katerih področjih ima največ težav in kako naj pristopim naslednjič do nje z lutko.

3.4.2.2 Drugi obisk – 27.11.2013

Ta dan je bila deklica dobre volje, takoj je pritekla k meni in me zasipala z vprašanji. Povedala mi je, kaj je počela čez vikend. Usedli sva se na njeno mesto in pripravili matematične zvezke ter učbenike. Nato sem deklici pokazala, kaj imam zanjo v torbi. Naredila sem ji ročno lutko po njenih željah. Bila je navdušena nad njo. Takoj jo je želela preizkusiti. Pomagala sem ji jo nadeti na roko. Ko si jo je ogledala, so ji oči kar

zasijale. Nasmeh je zajel celoten obraz. Rekla mi je: »Ime ji bo Roza Spajdermenka«. Učiteljica mi je naročila, naj vadiva štetje kock. Dala mi je tudi vse pripomočke. Lutko sem prevzela jaz, nadela sem si jo na levo roko in naročila deklici naj odpre zvezek. Najprej je prepisala račun s table, nato je ob pomoči lutke nastavila barvne kocke ter prebrala račun na glas. Torej prepisala je $3+4=7$, nastavila je tri rumene in štiri modre kocke ter jih preštela. Tako sva vadili še ostale račune. Lutka je pri tem sodelovala, saj je deklici podajala kocke, jo opazovala in spraševala, če je pravilno prebrala račun. Ob koncu ure sta se deklica in lutka poslovili do naslednjega srečanja.

Evalvacija: Z učiteljico sva pogledali dekličin matematični zvezek. Opozorila me je na zapis, saj ji dela kar nekaj težav. Zaradi decembrskih obveznosti, sva se dogovorili za naslednje srečanje po novem letu

3.4.2.3 Tretji obisk - 8. 1. 2014

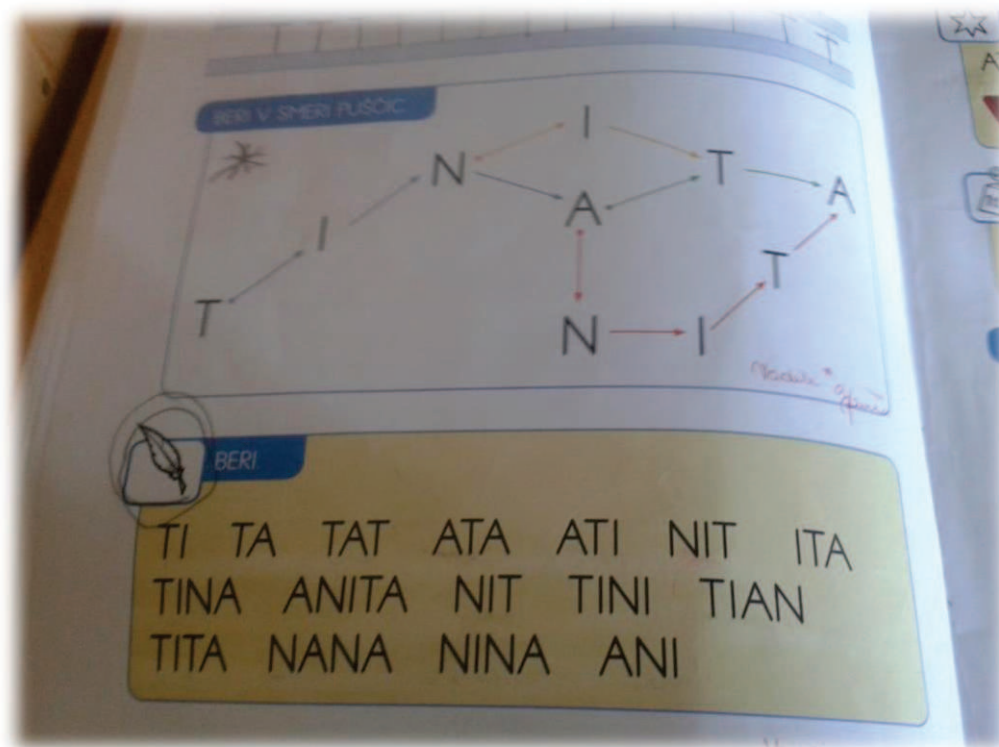
Z deklico se nisva videli cel december, zato sva si imeli veliko za povedati. Najprej jo je zanimalo, kako se je imela njena lutka in kaj je počela, saj sva se domenili, da bom lutko imela jaz in jo bom nosila na vsa srečanja. Njej jo bom predala ob koncu šolskega leta. Povedala mi je tudi, da jo je pogrešala in da se bo z njo igrala. Pomagala sem ji jo nadeti na roko. Odšla sem do učiteljice, da mi je podala navodila za tokratno delo. Vrnila sem se k deklici. Delali sva naloge iz slovenskega jezika, najprej sva pregledali, katere črke že pozna. Osvojila je ravno črko D, ta dan pa so spoznali črko Č. Skupaj z lutko, ki sem jo imela nadeto na roki, sva predelovali vaje v delovnem zvezku in na delovnem listu. Lutka jo je pri vsem tem opazovala, spodbujala, popravljala, pohvalila in se vsako toliko časa poigrala z njenimi lasmi. Najprej je deklica vadila zapis črke Č. Velike tiskane črke je zapisovala v zvezek, zapis je ponovila desetkrat, pisala je z navadnim svinčnikom. Lutka je ves čas v rokah držala radirko in pazila na dekličin zapis. Če je katero črko zapisala napačno, jo je lutka ustavila in ji zradirala zapisano črko ter jo spodbudila k natančnemu zapisu. Nato so sledile vaje vlečenja besed, ki se začnejo s glasom Č. V učbeniku je pisalo: Č-e-š-n-j-a, Č-o-k-o-l-a-d-a, Č-e-b-e-l-a, Č-e-v-e-l-j, nato pa še besede z glasom Č na koncu besede: P-e-č, N-o-č, K-l-j-u-č, M-e-č. Lutka je nato vsako besedo ponovila za njo, tako da je poudarila glas Č. Na koncu pa je deklica lutki povedla, katere besede še pozna, ki se začnejo na črko Č. Spomnila se je čopič, človek, črviček in čaj. Lutka jo je pri tem izredno pohvalila in ji dala velik cmok na lica. Za konec sva se pozabavali in sprostili v štetju korakov. Lutka je deklici narekovala, koliko korakov v katero smer naj gre in ji malo ponagajala, saj se je motila in napačno korakala. Na primer rekla ji je, naj naredi štiri korake v desno, naredila pa jih je v levo, deklica jo je popravila in ji pokazala, katera je desna stran.

Evalvacija: Ob koncu sva z učiteljico pogledali vaje, ki sva jih z deklico delali to uro, bila je navdušena, saj ji jezik gre veliko boljše kot matematika. Dejala mi je, naj jo poskusim še bolj spodbuditi pri matematiki, da se bo hitreje naučila snov, ker je tempo pri urah hitrejši zaradi obsežnosti snovi, ki jo morajo predelati.

3.4.2.4 Četrty obisk - 22. 1. 2014

Dan je bil s soncem obsijan, tako kot je bila vesela deklica. Pozdravili sva se, takoj me je vprašala, kje je lutka in rekla, naj ji jo dam, ker jo pogreša in bi se rada z njo poigrala. Nadela sem ji jo na roko in ji sledila v kotiček, kjer sva malo poklepetali. Lutki je deklica pokazala, katero igro s prsti zna, tačas ji je lutka sedela na ramenu in jo poslušala. Videlo se je, da ji je bila lutka všeč in da se ob njej sproti in ji zaupa.

Nato sva se odpravili do mize, kjer so sledile vaje slovenščine. To pot je bila na vrsti črka T. Lutka ji je odprla zvezek in deklica je začela z zapisom črke T, lutka jo je opozarjala na napake, ji držala radirko in jo pohvalila, ko se je potrudila. Spremljala je tudi njeno držo svinčnika in roke na listu. Nato je deklica vadila vlečenje črke T, tako da je s prstom sledila zapisanim črkam na listu, ki se začnejo s črko T in jih glasno brala: T-a-t-a, T-i-n-a, T-i-r, T-r-o-b-e-n-t-a, lutka jo je pri vsaki besedi pohvalila. Zatem sva naredili še vaje s glasom T na koncu: N-i-t, S-m-e-t, L-e-t, K-o-r-n-e-t, spet jo je lutka spodbudila, naj pove še nekaj besed, ki se jih spomni in se začnejo na črko T. Deklica je dejala »Torba, tabla, tla«. Seveda jo je lutka zelo pohvalila. Nato je deklica še dokončala vaje iz slovenščine v delovnem zvezku.

Slika 1: Zapis besed v delovnem zvezku

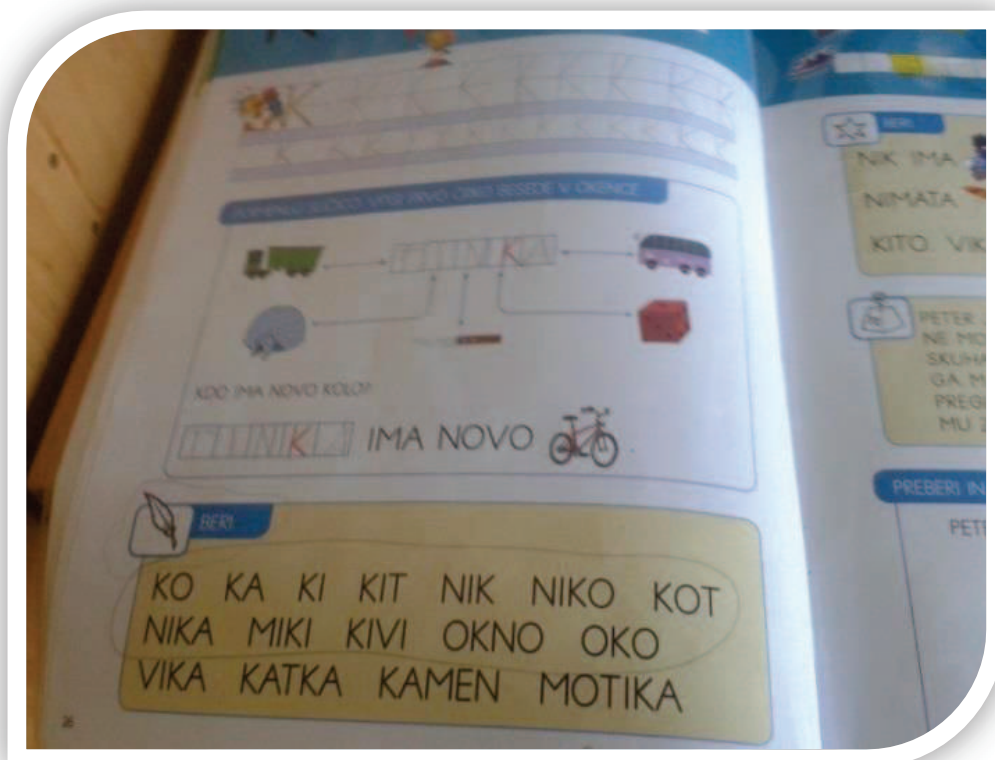
Evalvacija: Ta dan sva se z deklico imeli lepo, bila je zelo pridna in zbrana. Učiteljica jo je pohvalila in pregledala vaje. Res ji gre veliko bolje, saj bere zelo lepo in na glas, besede in branje ji ne povzročajo nobenih težav.

3.4.2.5 Peti obisk - 5. 2. 2014

Bil je deževen dan, vendar deklice to ni zmotilo. Nasmejana je prišla do mene in me odpeljala na njeno mesto. Pokazala mi je nove nalepke na zvezkih. S torbe sem potegnila lutko, Roza Spajdermenko, ki jo je takoj stisnila k sebi. Vprašala me je, kaj je njena lutka počela med vikendom in če lahko še punčki pokaže nove nalepke. Seveda sem bila takoj za, pomagala sem ji nadeti lutko na roko in odšla po navodila k učiteljici.

Ta dan so pri slovenskem jeziku spoznali črki H in K. Učiteljica mi je dala vaje in nadaljnja navodila. Usedla sem se k deklici in sprejela lutko. Deklica je rekla, da so lutki zelo všeč njene nove nalepke. Pritrdila sem ji, da so tudi meni in da bo lutka gledala, kako ji bo šlo pri delu. Začeli sva z vajami v delovnem zvezku, s prvim glasom v besedi, najprej na črko H, lutka ji je prisluhnila in ji pomagala prebrati besede z vlečenjem: H-i-š-a, H-r-i-b, H-r-u-š-k-a, H-l-a-č-e. Sama je lutki povedala še dve besedi, ki se začneta na prvi glas H; H-r-č-e-k, H-l-e-v. Nato je lutka preverila še njeno branje besed z vlečenjem in zadnjim glasom v besedi. Deklica je glasno brala: N-a-s-m-e-h, M-a-h, Š-a-h, O-r-e-h. Lutka jo je lahko samo hvalila, ker ji je šlo res dobro od rok.

Nadaljevali sva s tem, da je deklica lutki povedla besede v stavkih. Glasile so se: *Lučka živi v hiši. Hrib je visok. Hruška raste na drevesu. Moje hlače so rožnate barve. Hrček se klice Sivko. Andi spi v hlevu*. Lutka ji je dala velik poljub na lice in jo objela. Nato sva poskusili še besede nasmeh, mah, šah in oreh uporabiti v stavku. Tukaj so nastopile težave, saj ni vedela, kaj je šah. Razložila ji je lutka, skupaj sta sestavili povedi: *Sara rada igra šah. Mah raste na drevesih. Ti imaš lep nasmeh. Oreh je zelo dober*. Prešli sva na slike. Povedla mi je, kaj je na njih narisano. Pod budnim nadzorom lutke je deklica vadila prvi glas K: kost, konj, kolo, krt, nato pa je brala z vlečenjem besede na zadnji glas K; d-e-d-e-k, d-i-m-n-i-k, t-r-a-k, vse besede je uporabila še v stavku. Te pa so bile: *Pes grize kost. Tvoj konj je zelo lep. Moje kolo je roza barve. Krt živi pod zemljo. Moj dedek se kliče Janez. Dimnik je na strehi. Vlak je velik. Danes imam rdeč trak na roki*. Naredili sva še vaje štetja glasov v povedi iz delovnega zvezka. Narisane so bile sličice besed z glasom K. Najprej je deklica povedala, kaj je narisano na sličici, nato pa je skupaj z lutko prešteli glasove in pobarvali kvadratke pod sliko glede na to, koliko glasov je v besedi. Roza Spajdermenka jo je spodbujala, hvalila in ji dajala poljubčke za vsako pravilno opravljeno nalogo.

Slika 2: Zapis besed s glasom "K"

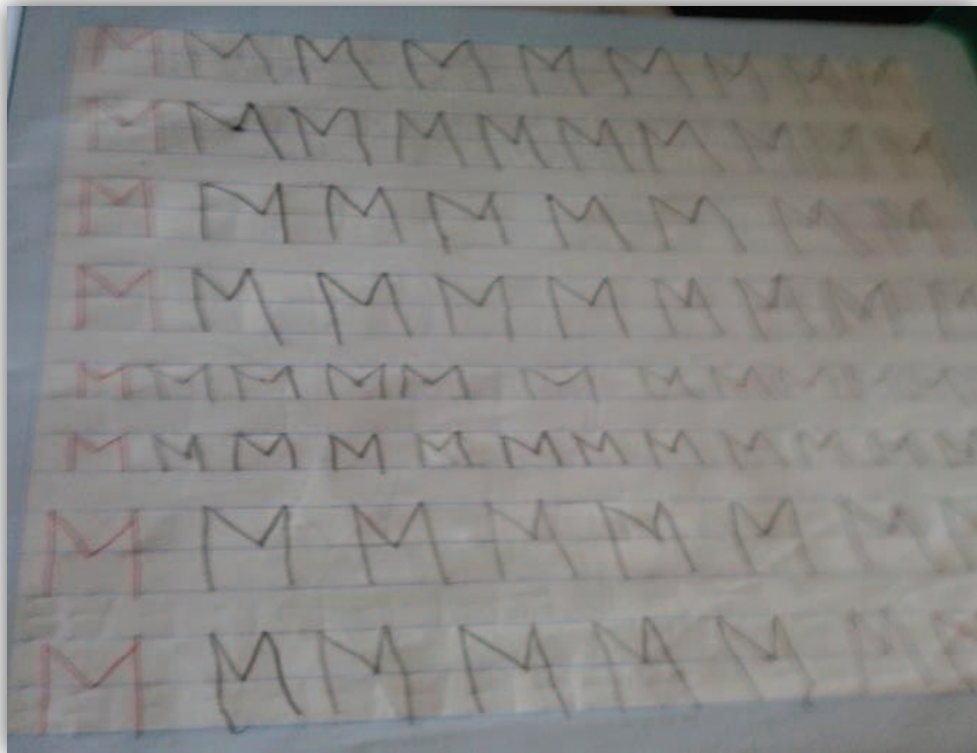
Slika 3: Pobarvani kvadrati pod slikami

Evalvacija: Ta dan sva končali prej, ker je bila deklica utrujena. Učiteljica je bila z delom zelo zadovoljna, saj je bila deklica motivirana za delo in je opravila vse naloge. Tudi sama sem bila vesela in ponosna nanjo. Opaziti je, da se je na lutko zelo navezala, saj je motivacija zelo uspešna.

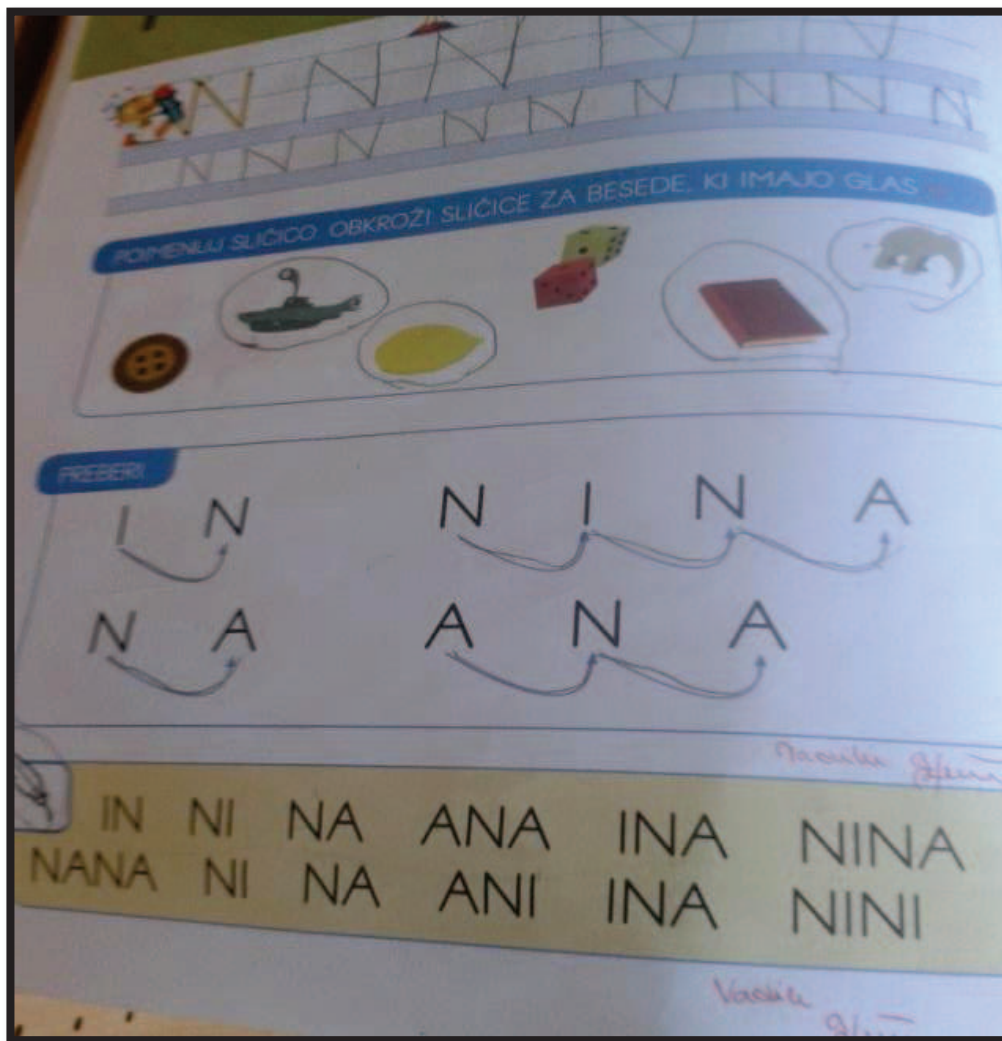
3.4.2.6 Šesti obisk - 12. 2. 2014

Šesto srečanje sva začeli kot sva že bili vajeni. Najprej sva se pozdravili, malo poklepetali in poigrali z njeno ročno lutko. Nato sem odšla do učiteljice po navodila za delo. Prisedla sem k deklici, prevzela lutko, jo pobožala, se deklici nasmehnila in začeli sva z delom. Na vrsti sta bila glasova N in M. Delali sva vaje branja besed z vlečenjem in sledenjem s prstom. Lutka jo je spodbujala z besedami »odlično, bravo, super, tako

je, pridna si, zelo dobro ti gre«. Pri glasu N je deklica prebrala naslednje besede: n-o-g-a, n-o-s, n-o-s-o-r-o-g, n-o-č, n-i-t, nato je zapisala veliko tiskano črko N v zvezek. Lutka ji je pri tem držala radirko in pazila na držo pisala v dekličini roki, tako da ji je pomagala in jo popravljala, ter gledala, kako zapisuje črko N. Nato pa deklica iste vaje ponovila za črko M, besede, ki jih je pod budnim očesom lutke prebirala, so bile: m-a-m-a, m-u-c-a, m-a-r-j-e-t-i-c-a, m-i-z-a, m-i-š. Ravno tako je deklica vadila zapis velike tiskane črke M v zvezek. Sledile so vaje štetja števila glasov v besedi. Pred seboj je deklica imela sličice na delovnem listu. Najprej je povedala, kaj je na njih, nato je preštela glasove in pobarvala toliko kvadratkov pod sliko, kolikor glasov je imel predmet na sliki. Lutka ji je ves čas sledila in ji pomagala, jo spodbujala ter pohvalila za vsako opravljeno nalogo: lutka in deklica sva štelili glasove na prste in glasno izgovarjali vsako besedo, počasi, da je deklica lahko sledila. Opazno je imela težave pri štetju, saj ji še sama predstava števil dela težave, zato jo je lutka spodbujala in ves čas štelila z njo.

Slika 4: Zapis črke "M" v zvezek

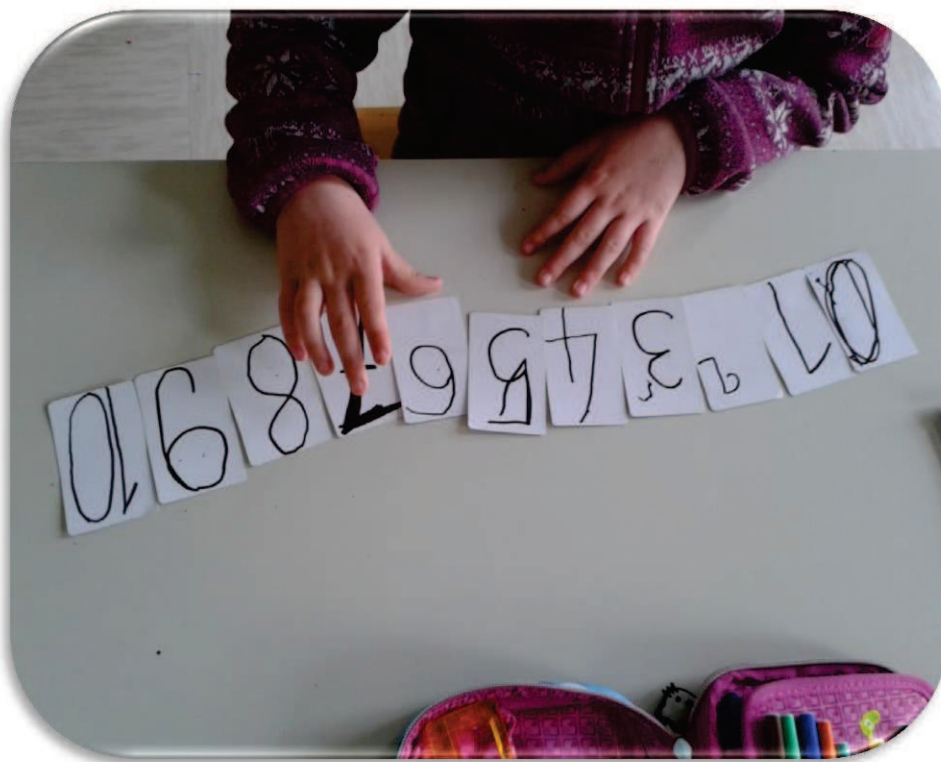
Slika 5: Rešena naloga v delovnem zvezku

Evalvacija: Ta dan je bila nekoliko krajša, vendar sva bili z učiteljico zadovoljni z njenim delom, čeprav ji številke še vedno predstavljajo veliko težav, zato sva se dogovorili, da se bova bolj posvetili matematiki.

3.4.2.7 Sedmi obisk - 5. 3. 2014

Dan sva pričeli kot vsakokrat do sedaj, deklica mi je imela veliko povedati, saj se je čez vikend veliko dogajalo. Ko sva si vse povedali, sva se posvetili vajam. Na vrsto so prišle sličice z znaki +, -, =. Pričeli sva z matematičnimi nalogami. Lutka je deklico pobožala po obrazu in ji dala par poljubčkov ter se usedla na njeno peresnico. Podala ji je naslednja navodila: »Pred seboj razporedi števila od 0 do 10 v pravilnem zaporedju od najmanjše do največje«. Ves čas jo je lutka budno spremljala in na koncu pohvalila ter dejala: »No, sedaj pa še obratno, razporedi jih od največje do najmanjše številke«. Spet jo je spodbujala. Največ težav so deklici delale številke 5, 6 in 9, saj jih je

zamešala med seboj. Nato je Roza Spajdermenka izbrala tri različne številke in ji podala navodila, naj jih postavi v pravilni vrstni red, in sicer od najmanjše do največje številke. Spet je izbrala tri nove številke in ji podala ista navodila, s to razliko, da jih je morala deklica sedaj razvrstiti v obratnem vrstnem redu, in sicer od največje do najmanjše številke. Lutka jo je vsakokrat pohvalila. Deklica je bila dobre volje, kar je bilo opazno tudi pri delu. Ko je deklica osvojila zaporedje, mi je učiteljica podala nadaljnja navodila. Na tablo je učiteljica napisala deset računov, deklica jih je prepisala v zvezek in nastavila kartončke s številkami, kot so ji narekovali računi. Vmes je morala deklica vstaviti znake, da je dobila pravi račun. Lutka jo je spodbujala in bodrila naj nadaljuje, ker ji gre že veliko bolje od rok. Deklica je račun prebrala in postavila barvne kocke tako, kot so bile podane številke. Kocke je preštela in rešila račun. Računi so bili: $7+2=$, $4+3=$, $9-7=$, $8-2=$, $9+0=$, $3+5=$, $7-6=$, $3+3=$, $2+6=$, $1+6=$. Njena lutka je zanjo navijala in jo tako spodbujala. Pri računih in postavitvi kock je imela nekoliko težav, vendar jih je ob spodbudi lutke uspešno popravila. Ko sva zaključili z matematičnimi nalogami, je morala deklica še dokončati ilustracijo pesmice Burja piha Janeza Bitenca. Lutka ji je seveda pomagala s spodbudnimi besedami, ker pa se ji je recitacija pesmice med šolsko uro slovenščine prejšnji dan zatikala, jo je danes zopet povedala učiteljici, vendar tokrat s pomočjo lutke v svojih rokah.

Slika 6: Postavljanje števil od 0 do 10

Slika 7: Barvane kocke za računanje

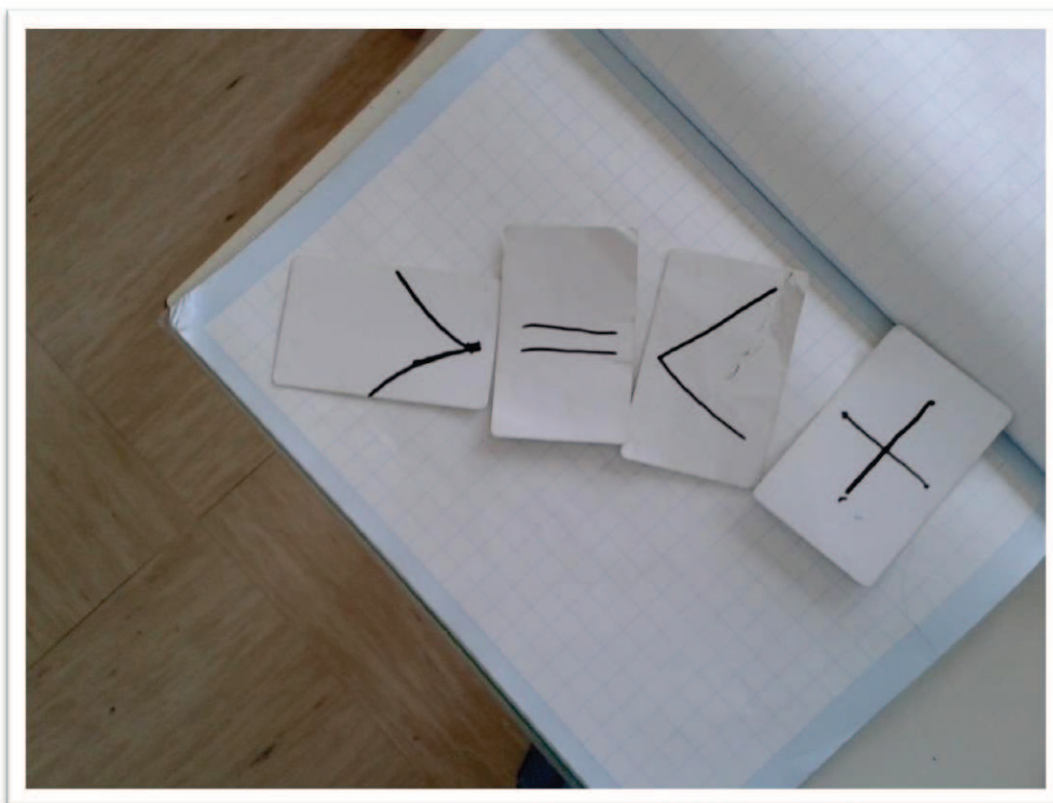
Slika 8: Ilustracija pesmice Janez Bitenc: Burja piha

Evalvacija: Recitacija pesmice ji je šla odlično od rok. Kljub težavam, ki jih ima deklica pri matematiki, je delo potekalo nemoteno in brez večjih zapletov ter težav. Deklica je lepo sodelovala. Z učiteljico sva se strinjali, da potrebuje deklica več vaj in časa, da osvoji štetje, računanje in zapisovanje števil. Z lutko se bova zdaj posvetili predvsem matematiki.

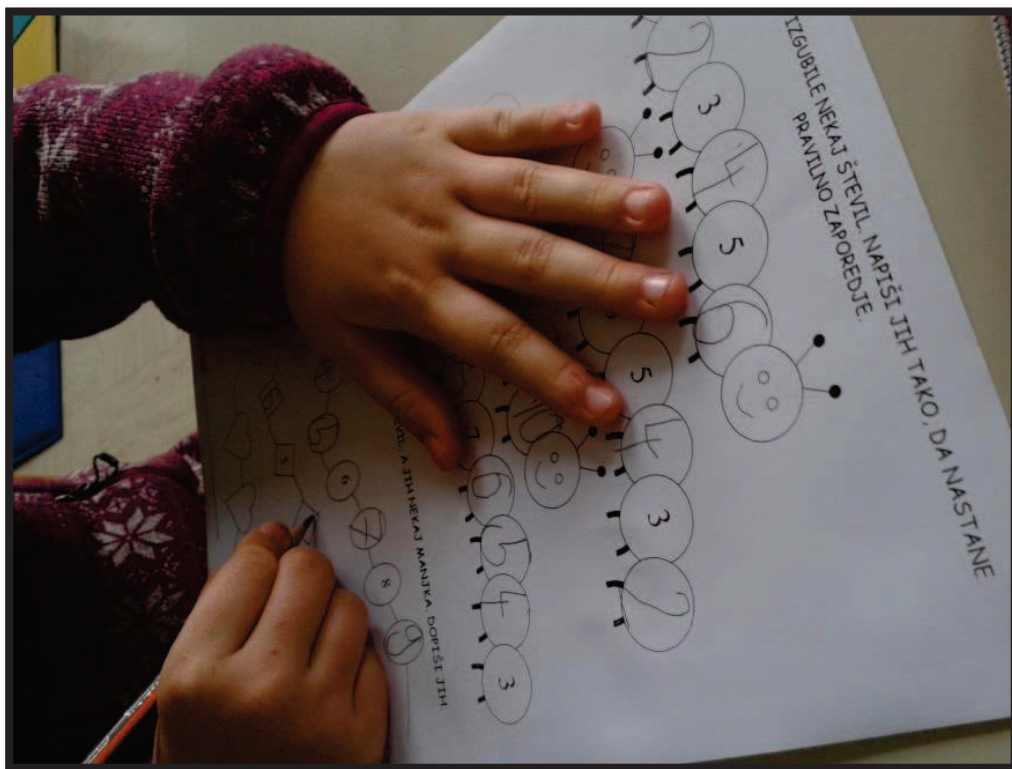
3.4.2.8 Osmi obisk - 26. 3. 2014

Ta dan je bila deklica slabe volje, saj ji pri matematiki spet ni šlo. Bila je razdražena in utrujena, ker so ravno končali uro športne vzgoje. Da bi jo malo razvedrila, sem se usedla poleg nje v kotiček, kjer sva se z lutko igrali. Nato sva se posvetili nalogam, zopet matematiki. Vedela sem, da bo težavno, vendar sem vztrajala in jo spodbujala s pomočjo lutke. Najprej sva naredili, kar je bilo za domačo nalogo, in sicer seštevanje in odštevanje števil do 10. Deklica je morala prebrati račun, nastaviti

barvne kocke, izračunati in zapisati rezultat. Današnji računi so bili: $7-3=$, $9+0=$, $2+5=$, $5-4=$, $6+3=$, $1+8=$, $4+4=$, $9-3=$, $0+6=$, $8-2=$. Lutka jo je ves čas opazovala, se ji nasmihala in ob koncu objela. Deklica se je nekoliko sprostila in razvedrila, ker ji je šlo zelo dobro. Sledilo je zaporedje števil do 10, zapisanih na kartončke. Ker so danes spoznali znake $<$, $>$ in $=$, sva jih poskusili uporabiti pri nekaterih zapisih na tabli. Lutka ji je postavila številki 5 in 3, ona je pa morala vmes vstaviti pravilni znak, $<$, $>$ ali $=$, nato je lutka pred deklico postavila števili 6 in 9, 4 in 3, 7 in 6, 9 in 5. Ker ji je predstava delala težave, ji je lutka poskusila poenostaviti nalogo z barvnimi kockami. Nastavila je 5 rdečih in 3 modre kocke, vmes pa je deklica postavila pravi znak. Tako je lutka naredila še pri ostalih zapisih. Tokrat je bilo deklici lažje, saj je kocke preprosto preštela. Potrebovala je stalen nadzor, spremljanje in sočasno delo. Matematika je predmet, ki ji povzroča največ težav, saj nima dobre količinske predstave. Ob koncu ure dopolnilnega pouka je deklica morala rešiti še delovni list o pravilnem zaporedju.

Slika 9: Znaki napisani na kartončkih

Slika 10: Reševanje delovnega lista

Evalvacija: Deklica je bila utrujena, vendar je naredila vse vaje. Učiteljica je bila zadovoljna z delom, viden je napredek, čeprav ji gre še vedno zelo počasi in potrebuje nadzor. Največ težav ima s predstavo števil in njenim pomenom, vendar ji je lutka v veliko spodbudo, saj se deklica zanese nanjo.

3.4.2.9 Deveti obisk - 16. 4. 2014

Začeli sva s pozdravom, klepetom, medsebojno igro in s pomočjo lutke pripravili mizo za delo. Danes so pri pouku spoznali črko S. Lutka je podala deklici navodila: »V zvezek zapiši veliko tiskano črko S.« Sledile so vaje z vlečenjem besed ki se začnejo na črko S, te besede so bile: s-l-o-n, s-o-n-c-e, s-l-a-d-o-l-e-d, s-o-l, s-m-e-t-i. Lutka jo se sproti popravljala in spodbujala. Ko sva te naloge dokončali, sva prešli na delovni list, na katerem je deklica morala obkrožiti sliko besede, ki vsebuje črko S: stol, skok, kos, most, lisica, sok, los. To delo je odlično odpravila in v zameno prejela objem lutke in pohvalo »Odlično opravljeno«. Nato sva prešli na matematične naloge. Vedela sem, da bo najbolje nadaljevati s pozitivnim vzdušjem, zato sem lutko preselila na dekličina ramena, jo pocukala za kitke in se začudila: »Ooo, kaj je pa to? Kaj pomenijo ti znaki?« Deklica mi je povedala, da so to znaki za večje in manjše. Lutka jo je pohvalila: »Res je, pridna si.« Lutka je nato začela z vajo, kaj je večje kot 6 in manjše od 8, deklica je takoj odgovorila, da 7. Ker se je zaporedja števil do 10 odlično naučila, je lutka

nadaljevala: »Večje od 3 in manjše od 5.«, »Večje kot 4 in manjše od 6«. Vse to ji je šlo odlično od rok. Deklica se je razveselila pohval in dejala, da so ji naloge všeč. Ko je to opravila, sva nadaljevali s kartončki s številkami. Lutka ji je podala navodila: »Postavi jih v zaporedje od 6 do 10 in obratno«. Izkazalo se je, da deklica doma veliko vadi, saj je kartončke brez napak zelo hitro postavila na mizo. Nato je lutka izbrala tri številke in jo prosila, naj jih najprej da v zaporedje, nato pa pove, katero število je pred in katero za temi števili: deklica je pred seboj imela kartončke s številkami 4, 5, 6. Postaviti je morala kvadratega s številko 3 in 7. Tudi ta naloga ji ni predstavljala težav. Deklica je postala še bolj zavzeta za delo in je kar žarela od navdušenja, saj ji še šlo odlično od rok. Nato je lutka izbrala tri naključna števila, katera je morala deklica postaviti od največjega do najmanjšega in obratno. To je večkrat ponovila. Lutka ji je pri tem sledila, jo pohvalila, tudi če je naredila kakšno napako. Lutka jo je pri tem še dodatno motivirala z objemom. Potem sva prešli na delovne liste, pobarvati je morala največje število v dežniku in najmanjše v rožici, največje v balonu in najmanjše v metuljčku. Zopet se je motila pri številki 6 in 9, saj ju je zamenjala. Začela je izgubljati koncentracijo, postajala je razdražena, obračala se je stran od mize. Rekla mi je: »Matematika mi ni všeč, to je težko«. Ko sem jo pomirila, da bo kmalu konec ure, da še to narediva in zaključiva, se mi je le nasmehnila, kljub temu pa dodala: »Ne maram matematike«. Zato sem jo še dodatno spodbujala z lutko, ji pregovarjala, da je zelo pridna, poslušna, da ji gre zelo dobro. Lutka ji je dajala tudi poljubčke na lička, jo še dodatno hvalila in spodbujala. Spet je bila pripravljena za delo.

Prešli sva še na zadnjo nalogo. Deklica je morala prešteti kvadratke v stolpcu, pod njim zapisati, koliko je visok in nato rezultat uvrstiti v tabelo. To ji je šlo kar dobro od rok.

Slika 11: Zaporedje števil od 6 do 10

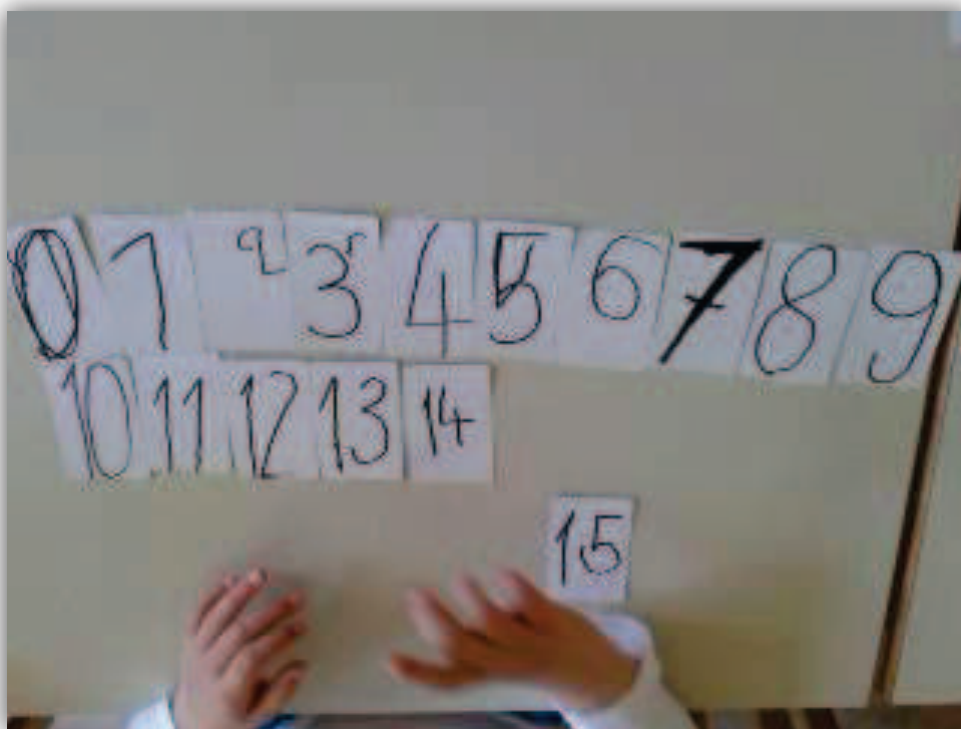
Slika 12: Zaporedje števil od 10 do 6

Evalvacija: Kljub napakam, ki jih je deklica delala, sva bili z učiteljico zelo zadovoljni z njo, saj ima deklica več koncentracije kot na začetku, je veliko bolj zbrana in zelo lepo sodeluje z lutko. Vmes ji misli uhajajo drugam, vendar se ob spodbudi hitro vrne k nalogi.

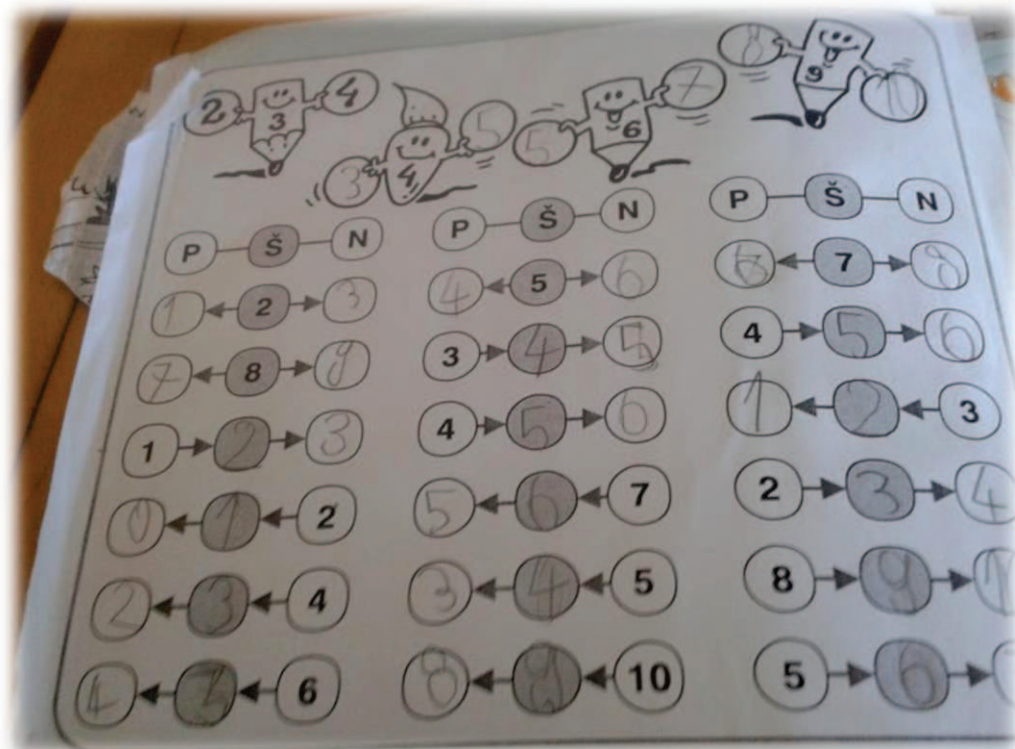
3.4.2.10 Deseti obisk - 24.4.2014

Na najinem desetem srečanju je bil lep sončen dan, tudi deklica je bila zelo dobre volje, že nasploh je zelo nasmejana in pozitivna oseba. Pri matematiki so utrjevali števila do 15, tako da sva začeli s kartončki. Lutka ji je narekovala, naj jih postavi v zaporedje od 0 do 15 in od 15 do 0. Z lutko je deklica štela števila naprej in nazaj od izbranih števil. Najprej je lutka izbrala številko 9, deklica je morala prešteti najprej od 9 do 15 in nato od 9 do 0, nato je lutka izbrala številko 11 in številko 5, deklica pa je nalogo ponovila. Lutka se je sprehodila po mizi in iz kartončkov potegnila štiri naključna števila, jih postavila pred deklico in ji naročila, naj jih postavi po velikosti. To vajo sva delali toliko časa, da je deklica osvojila vsa števila. Bila je zelo pridna, kar je opazila tudi lutka in jo je pohvalila, poljubila na lica in se presedla na stol poleg nje. Nato sva prešli na urejanje stolpcev iz barvnih kock po velikosti od največjega do najmanjšega in

obratno, sproti je lutka število kock v stolpcih spreminjala in pri tem je deklico ves čas spodbujala ter pohvalila za vsako nalogo, ki jo je opravila. Kljub temu, da je deklica še vedno čakala, da sem jo vodila skozi naloge, je danes pokazala napredek, saj se je sprostila in prevzela pobudo za nekoliko bolj samostojno delo. Pri pouku so se naučili tudi kaj je predhodnik in naslednik od danih števil, zato sva naredili vaje na delovnem listu. Tokrat ji je šlo zelo dobro. Od lutke je dobila veliko poljubčkov.

Slika 13: Zaporedje števil od 0 do 15

Slika 14: Predhodnik in naslednik

Evalvacija: Ker je bila danes deklica pridna, sva prej zaključili z delom. Učiteljica jo je zelo pohvalila. Tudi sama sem bila zadovoljna z rezultati. Deklico sem zelo pohvalila, opazen je napredek.

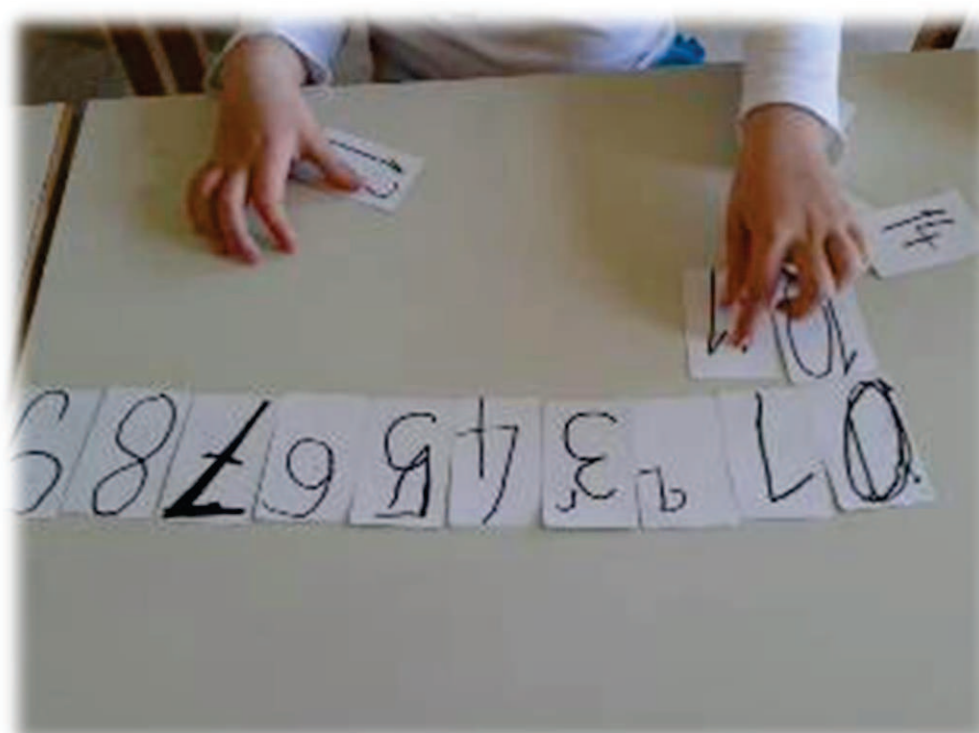
3.4.2.11 Enajsti obisk - 7. 5. 2014

Spet sva začeli srečanje s pogovorom, druženjem ob lutki in pregledom zvezkov. Lutko je prišla deklica v roke, si jo nadela in ji pokazala, kaj je ta dan počela v šoli. Nato sem si lutko nadela jaz in z njo prišla sličice, na katerih je bilo narisano vreme. Lutka ji je dejala, naj ob vsaki sliki pove, kaj se dogaja. Lutka je na primer prišla sliko s soncem, deklica pa je morala povedati, da je vreme sončno ter da sije sonce. Lutka je vzkliknila »Bravo!« in prišla sliko z dežno kapljo. Deklica je povedala, da dežuje, lutka jo je ponovno pohvalila »Odlično.« in prišla tretjo sličico z oblakom. Deklica je rekla »oblačno«, nato je lutka dvignila sličico s soncem, ki se skriva za oblakom. Deklica je nekoliko pomislila, lutka jo je počakala, nato pa spodbudila z besedo »delno«. Deklica se je takoj spomnila in rekla »delno sončno«, lutka pa »Tako je!«. Prešli sva na slike s simboli in slikami z ustreznimi vremenskimi pojavi iz narave. Lutka je po vrsti pokazala na prvi simbol in pripadajočo sliko ter vprašala deklico, kaj vidi na sliki, kaj je na njej prikazano. Deklica je jezikovno zelo razvita, besede, povedi in stavki ji ne delajo težav. Zato je brez težav lutki pripovedovala, kaj je na slikah. Opisala je vse podrobnosti.

Deklici gre zelo dobro pri pisanju povedi, risanju in pripovedovanju. Lutka jo je zelo pohvalila, ji dala en velik poljub na lice, saj to ima deklica najraje. Pogledali sva, kaj naju še čaka. Nadaljevali sva z matematiko. Že ko sva odprli zvezek, je deklica postala razdražena in vidno utrujena. Vedela sem, da je matematika njeno šibko področje, zato sem si pomagala z lutko. Prisedla ji je na rame, jo pobožala in šepnila v uho: »Pa saj bo šlo.« Deklica se je nasmehnila. Ta dan so spoznali števila do 20, zato sva z lutko pomagali deklici postavili kartončke s številkami od 0 do 20 v pravilnem zaporedju. Ko sva jih postavili, sva jih pregledali. Ob spodbudi lutke je deklica štela naprej in nazaj od izbranih števil, katere ji je lutka izbrala. Te so bile od 9 do 17, od 18 do 8, od 7 do 20, od 17 do 5. Deklica se je nekoliko motila pri številih 13, 16 in 19, saj je zamenjala zaporedje. Lutka ji je ves čas sledila, jo spodbujala in popravljala. Števila do 10 je obvladala, ker se jih je zelo dobro naučila. Nato sva nastavliali števila s pomočjo barvnih kock. V delovnem zvezku je imela deklica označene naslednje račune: $7+10=17$, $8+12=20$, $15-3=12$, $4+15=19$, $11-6=5$. Počasi je deklica postala jezna, saj ji to ni šlo. Težko je sledila navodilom, upirala se je branju, nastavljanju računu in zapisu le-teh. Rekla mi je, da ji ne gre in da je težko, da je utrujena in da noče več nadaljevati. Zato sva si vzeli nekaj odmora in sem se ji posvetila z lutko. Lutka ji je sedela na ramenu in se pogovarjala z njo. Pogovor je tekel o živalih, največ o konjih, saj jih ima zelo rada. Počasi je postala spet boljše volje. Pripravila sem jo do tega, da sva dokončali še zadnji dve nalogi na delovnem listu. Na sliki sta bili vazi z rožami. V eni vazi je bilo 8 rož, v drugi pa 10. Pod slikami vaz so bile črte in znaka +, =, prešteti je morala rože in zapisati števila na črte, da je dobila račun. Lutka ji je pomagala pri štetju. Deklica je morala napisano prebrati in povedati zgodnico. Rekla je: »Prva vaza ima 8 rož, druga pa 10 rož, skupaj je 18 rož.« Lutka je rekla en glasen »bravo«. V zvezku je bila še slika z vazama s petimi in trinajstimi rožami. Ob spodbudi lutke, veliko pohvalah in s pozitivno voljo je deklica nalogo uspešno zaključila.

Slika 15: Vreme in vremenski pojavi

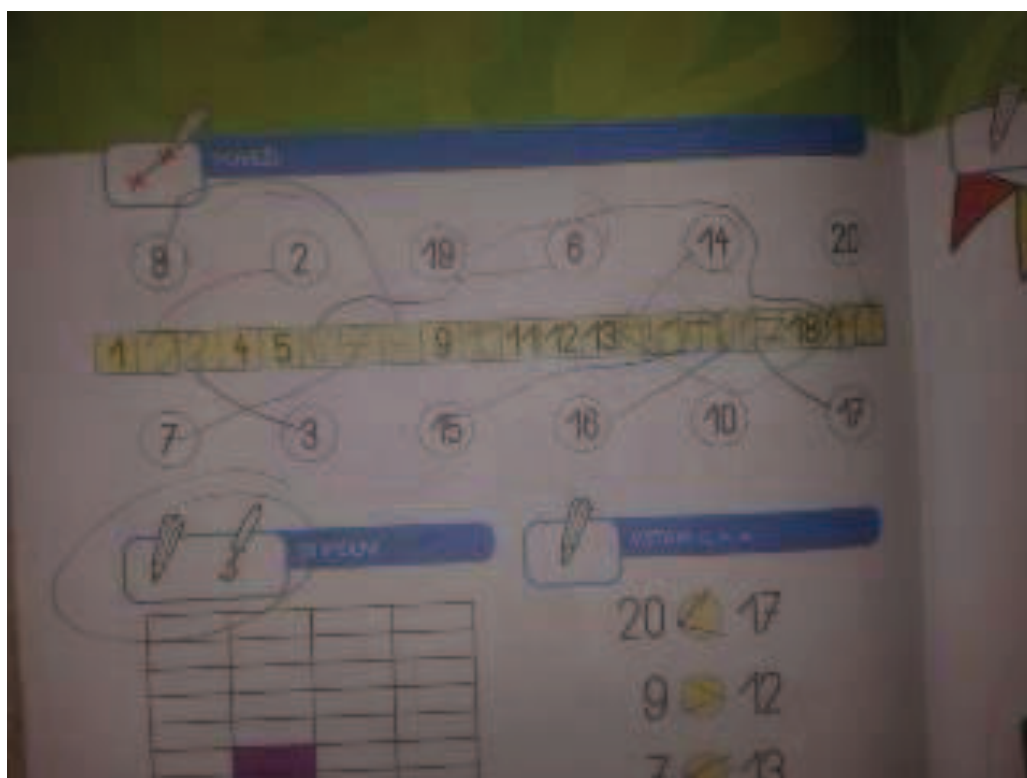

Slika 16: Postavljanje števil od 0 do 20 v zaporedju

Evalvacija: Učiteljica je povedala, da deklici matematika res dela veliko težav in le delno dosega minimalne učne cilje, vendar da se vidi napredek. Očitno ji lutka res pomaga, saj jo stalno spodbuja, hvali in ji je postala dobra prijateljica.

3.4.2.12 Dvanajsti obisk - 14.5.2014

Dvanajsti obisk je bil krajši, saj je imela učiteljica po uri obveznosti. Pri slovenščini so spoznali črko Z, zato sva kar začeli z vajami. Lutko sem si nadela na roko, deklico pozdravila, se ji nasmehnila in pogledala v delovni zvezek. Deklica je začela brati zapisane besede z vlečenjem. Z-a-j-e-c, z-v-o-n-č-e-k, z-e-b-r-a, k-o-z-a, m-i-z-a, v-a-z-a. Lutka jo je poslušala in gledala, kako s prstom sledi zapisanim besedam. Opazila je, da je deklica nekoliko pohitela in narobe prebrala zadnjo besedo, zato jo je lutka sama prebrala: »V-a-z-a«, deklica je ponovila za njo »V-a-z-a«. Lutka jo je pohvalila: »Dobro, odlično, sedaj pa mi povej še nekaj besed, ki se začnejo z glasom Z.« Deklica je povedala: »Zvezek, zob, zima, zmaj«. Lutka jo je potrepkala po rami. Prešla je na zapis velike tiskane črke Z v zvezek. Zatem jo je napisala še desetkrat. Nato sva prešli na matematiko, lutka je sedla na rob klopi, dvignila roko v znak začetka in štela z njo do števila 20. »1, 2, 3 ...«. Pri številki 15 se je deklica ustavila, lutka pa je nadaljevala »šest...«, takrat je deklica rekla »šestnajst, sedemnajst« in tako vztrajala s štetjem do 20. Nato pa še nazaj od 20 do 0. To je deklici povzročalo nekaj težav, zato jo je lutka spodbujala in ji pomagala. Lutka je deklici zapisala še pet računov. Nato pa sva rešili še naloge v delovnem zvezku in na delovnem listu. Lutka je deklico pohvalila, se ji nasmejala in jo pobožala po laseh. Za danes sva uro zaključili. Zelo me je presenetila, ker je števila do 15 osvojila, težave ji še vedno delata številki 16 in 19. Povedala mi je, da doma veliko vadi, kar se navsezadnje tudi opazi pri delu.

Slika 17: Naloge v delovnem zvezku

Slika 18: Naloge na delovnem listu

Evalvacija: Napredek je viden, menim, da je nekoliko vzljubila matematiko, znebila se je odpora, saj ne reče več, da ne bo tega delala ali pa da ji ni všeč. Lutka ji res pomaga, ker ji zaupa in ji vsakič znova pokaže, kaj že zna in kako pridna je.

3.4.2.13 Trinajsti obisk - 21.5.2014

Šolsko leto se počasi zaključuje, ta dan sva imeli zadnjo učno uro, naslednjič se posloviva. Iz torbe sem potegnila ročno lutko in si jo nadela na roko. Pozdravila sem jo »živijo«, nato sem jo uščipnila v lice ji dala poljubček. Deklica mi je odzdravila in prisedla k meni. Pogledala je lutki v oči in rekla: »Najprej ti bom povedala pesmico o čričku«. Začela je pripovedovati. Šlo ji je zelo dobro od rok, saj se jo je lepo naučila na pamet. Roza Spajdermenka jo je pozorno poslušala, gledala jo je naravnost v oči. Proti koncu pesmice je deklica nekoliko pohitela in mešala besede, zato jo je lutka pomirila z božanjem po ramenih. Deklica se je ustavila in ponovila pesnico od začetka. Pri tem jo je lutka budno spremljala. V drugo je povedala pesmico brez težav in prekinitev. Lutka jo je zato zelo pohvalila, ji dala še en poljub in se skupaj z njo odpravila po delovni zvezek za matematiko. Jezik deklici ne dela nobenih težav, saj je njeno močno področje. Temu je sledilo računanje do 10. Lutko sem sprejela v naročje, da ji ne bi bila napoti. V zvezku so bili zapisi: $1+6=$, $5+2=$, $7-4=$, $5-3=$, $1+0=$, $4+4=$, $7-6=$, $0+6=$, $2-2=$ in $1+5=$. Deklica je račune reševala kot za stavo, saj ji gre štetje na prste zelo dobro od rok. Lutka jo je ves čas budno spremljala in ji za vsak uspešno rešen račun pohvalila z besedami »bravo, odlično, zelo dobro«. Sledili so zapisi računov do 20: $11+2=$, $15-5=$, $16+3=$, $10+8=$, $14+4=$, $17-5=$, $20-4=$, $15+2=$, $17-6=$ in $17+3=$. Deklica je imela nekaj težav pri prebiranju računa, saj se je bližal konec šolske ure, zato je hitela in narobe prebrala. Roza Spajdermenka jo je ustavila in opozorila na napako. Ko je deklica vse račune uspešno rešila, jo je lutka zelo pohvalila: »Bila si zelo pridna, danes si mi pokazala, da si se veliko naučila in ti matematika ne dela več veliko težav«. Deklica se je le nasmehnila in rekla »hvala«. Na hitro sva še rešili vaje v delovnem zvezku in za ta dan končali. Povedala sem ji, da se naslednjič vidimo v zadnje, ker je kmalu konec šolskega leta. Vendar naj se še naprej pridno uči, ker jo čaka posebno presenečenje. Zvonec je zazvonil, od deklice se je naprej poslovila lutka, nato še jaz.

Slika 19: Deklica kaže lutki dokončane vaje v delovnem zvezku

Evalvacija: Na deklico sem zelo ponosna, vidi se ji, da dela tudi doma in se pridno uči. Dosegla je tudi to, da ima boljšo količinsko predstavbo števil. Učiteljica jo je tudi zelo pohvalila in je zadovoljna z delom, vendar bo potrebno še veliko dela in vaje.

3.4.2.14 Štirinajsti obisk - 18.6.2014

Prišel je dan, ko sem se prišla samo poslovit. Po skoraj celoletnem delu, dvakrat mesečno, so se pokazali rezultati, menim, da ji je lutka zelo pomagala, saj ji je ponujala potrebno spodbudo, bližino, pomoč in veliko motivacije. Na lutko se je deklica zelo navezala, zato sem ji jo podarila kot zahvalo za njeno delo, druženje in pomoč. Deklica me je objela in vsa navdušena zapustila učilnico s svojo lutko, Roza Spajdermenko, v roki.

3.5 Krajša evalvacija vseh obiskov

Ko pogledam nazaj na šolsko leto, me prevzame občutek veselja in sreče, da sem nalogo, ki sem si jo zadala na začetku šolskega leta, tudi zelo dobro in učinkovito izpeljala ter dosegla vse zastavljene cilje. Že iz samih besed deklice med obiski, je razvidno, da se je pozitivno odzvala na svojo lutko. Sprejela jo je za prijateljico, se ob njej sprostila in se razvedrila. Lutka ji je predstavljala spodbudo, motivacijo in ji je bila v oporo.

Na začetku šolskega leta je bila deklica negotova, težave je imela pri zapisu števil ter pri količinski predstavi, s kratkotrajno pozornostjo in logičnim sklepanjem. Deklica ima tudi svoj tempo in potrebuje več časa za razumevanje snovi kot vrstniki, poleg tega potrebuje vodenje, dodatna navodila in spodbudo odraslega. Njeno močno področje je besedno govorno področje, saj rada govori, opisuje, pripoveduje in zelo lepo bere. Ima bogato besedišče in bujno domišljijo. Proti koncu šolskega leta, ko se je deklica zelo navezala na svojo lutko in ji njena motivacija predstavlja spodbudo za delo, je bil opazen napredek, dlje časa je bila skoncentrirana za delo, misli ji niso pogosto bežale drugam, sledila je nalogam, ki sva jih skupaj delale. S pomočjo lutke in dela doma ter pri specialni pedagoginji, je deklica dosegla minimalne standarde znanja pri matematiki in uspešno zaključila prvi razred osnovne šole.

Menim, da je lutka pripomogla pri boljši motivaciji in sami spodbudi za delo, saj je deklica napredovala na vseh področjih, raje je delala naloge iz matematike kot na začetku leta in se ni izogibala delu. Kljub temu, da sama še ne opravi vseh dejavnosti, ker potrebuje kratka in jasna navodila ter pomoč odraslega, menim, da je nekoliko bolj vzljubila matematiko in da ji bo uspelo doseči samostojnost na vseh področjih, saj kaže veliko zanimanja za delo in učenje. Na deklico sem zelo ponosna, saj je viden napredek, bolj je samozavestna in sproščena. Na svojo lutko se je zelo navezala in obljubila mi je, da jo bo še kdaj uporabila pri učenju ali branju ter da se bo z njo še naprej igrala. Poleg tega je tudi iz zgornjih opisov dela razvidno, da je s pomočjo lutke lažje in hitreje dosegla zastavljene učne cilje. To je tudi razvidno iz povzetka specialne pedagoginje, ki je podan v sklepnem delu diplomske naloge.

4 SKLEP

Na podlagi literature sem ugotovila, kako je že od samega ranega otroštva dalje lutka pomembna za otroka in kako vpliva na celostni razvoj otroka, ki je najbolj intenziven v prvih letih življenja ter šolanja. Lutka skrbi za razvoj otrokove domišljije, kreativnosti in ustvarjalnosti. Povezuje mlade z odraslo osebo, jih spodbuja, bodri in krepi njihovo samozavest. Lutka pri otroku spodbudi tudi motivacijo, od učitelja oziroma vzgojitelja pa je odvisno, kako bo to izkoristil. Pomembno je, da otrokom, kot vzgojitelji ali učitelji, nudimo čim boljše pogoje za njihov optimalni razvoj.

V diplomski nalogi sem si za prvi cilj zastavila, da ugotovim, kako se otrok odzove na lutko narejeno po lastnih željah. Deklica je bila nad lutko navdušena, ko jo je prijala v roke in si jo nadelala na dlan, so ji oči kar zažarele, nasmeh se ji je razširil čez celoten obraz. Takoj mi je dejala, da se bo njena ročna lutka imenovala »Roza Spajdermenka«.

Drugi cilj sem si zadala, ker sem želela ugotoviti učinkovitost motivacije, ki jo dosežemo z lutko. Iz raziskave sem ugotovila, da je ročna lutka odlično motivacijsko sredstvo, saj je bilo v praksi razvidno, da spodbuja dekličino motivacijo in ji lajša učenje, predvsem pri matematiki.

S tretjim ciljem pa sem želela ugotoviti, ali otrok lažje dosega učne cilje s pomočjo lutke. Tudi ta cilj sem dosegla, saj je že iz mojih opazovanj razvidno, da je deklica lažje in hitreje dosegla učne cilje, predvsem na njenih šibkih področjih. Vsekakor je bila odvisna uspešnost učenja tudi od nje same, vendar ji je ročna lutka pri tem pomagala. Vsi cilji so bili doseženi, deklica je napredovala na vseh področjih.

Iz študija primera lahko potrdim, da je lutka bistvenega pomena za otroke, saj spodbuja otrokovo samozavest, omogoča njihov čustveni, verbalni in kognitivni razvoj. Vpliva na otrokovo domišljijo, kreativno izražanje in pogloblja otrokova čustva, saj z njo premagujejo strah. Lutka otroke sprosti, jih razvedri in zabava. Predvsem pa je lutka pomembna kot motivacijsko sredstvo, odlična je tudi kot didaktično, poučno sredstvo.

Iz opisov dejavnosti sem ugotovila, da je ročna lutka deklici nudila ustrezno oporo. Deklica se je nanjo navezala in ji je zaupala. Luka ji je postala prijateljica, zaveznica in pomočnica pri nalogah. Roza Spajdermenka je deklici prisluhnila, se je z njo pogovarjala, se igrala, pela, brala, jo je spodbujala in ji bila v oporo. Bogatila je njen besedni zaklad in omogočala čustveno ter verbalno komunikacijo.

Svojo prvo hipotezo H1: Deklica se bo hitreje navezala na lutko, ki je narejena po njenih željah, sem lahko potrdila na četrtem srečanju, ko sem prišla zopet v šolo in je

deklica takoj pritekla k meni. Spraševala me je po lutki, rekla je, da jo je pogrešala in da ji mora pokazati, kaj vse zna. Iz opisov opazovanj je razvidno, da se je na lutko navezala, da ji zaupa in se ob njej sprosti.

Svojo drugo hipotezo H2: Motivacija bo bolj učinkovita, ko bo deklica spočita in pripravljena na delo, sem potrdila na sedmem srečanju, ko je deklica lepo in zbrano sodelovala ves čas ure, delo je potekalo nemoteno in brez zapletov.

Svojo tretjo hipotezo, H3: Doseganje učnih ciljev bo lažje, ko se bo deklica sprostila, ko ji bo predmet/snov všeč, sem potrdila pri enajstem obisku, saj je deklica takoj, ko sva prešle na vaje iz matematike, postala slabe volje, razdražena in utrujena. Ob nalogah je postajala jezna, upirala se je delu in tarnala, da ji ne gre, da je težko in da noče nadaljevati. Pred tem pa je deklica lepo sodelovala, saj sva delali vaje iz narave in družbe. Iz tega lahko sklepam, da deklica potrebuje sprostitev med vajami, ki ji ne gredo in dodatno spodbudo, pohvalo in motivacijo. Predvsem pa razumevanje odraslega.

Med pisanjem diplomske naloge sem spoznala, kako je za otroke s posebnimi potrebami bistvenega pomena, da smo kreativni in ustvarjalni. V veliko pomoč mi je bila ročna lutka, ki sem jo izdelala po natančnih navodilih in željah deklice. S to lutko sem se želela povezati z deklico. Na začetku nisem bila prepričana, kako se bo deklica odzvala na ročno lutko, če ji bo ta sploh všeč. Ko pa sem ji lutko na drugem srečanju pokazala in videla dekličino reakcijo, so vsi dvomi izginili. Ročna lutka je v njenih rokah oživela in postala njena prijateljica. Spoznala sem, da lutka lahko postane odlično učno, didaktično in motivacijsko sredstvo. Z ročno lutko sem deklici pomagala, da je lažje dosegla učne cilje, se spoprijela s težavami, ki jih je predstavljala predvsem matematika, in uspešno napredovala v drugi razred šolanja. Ne pripisujem si popolnih zahval za ta uspeh, vsekakor je bilo veliko dela opravljenega s strani deklice, njenih staršev in strokovnih delavcev šole, vendar je moje delo obrodilo sadove. Deklici sem olajšala tisto uro na teden, ko sem z njo in njeno ročno lutko »Roza Spajdermenko« izvajala dejavnosti, se z njo spoprijateljila in ji pokazala, na kakšen način se lahko lažje in bolj zabavno uči. Najlepše pa je bilo videti njen nasmeh na obrazu.

Lutka mi je omogočila učinkovitejše delo z deklico, saj je privedla do napredka na njenih šibkih področjih, ker se je deklica na lutko zanesla, imela jo je za oporo in pomoč. Ob njej se je sprostila in jo vzela za svojo prijateljico, kar ji je nedvomno pomagalo pri premagovanju učnih težav. V zaključku ugotavljam, da je potrebno spodbujati celoten razvoj otroka, še posebej pri otrocih s posebnimi potrebami. Poudarek je treba dati na njihova močna področja, jih spodbujati in krepiti, s tem večati

otrokovo motivacijo, da bodo lažje premagovali težave na njihovih šibkih področjih učenja. Otrokom lahko tako ponudimo pridobivanjem znanja in lažje učenje s pomočjo lutke ter ob tem upoštevamo vzgojo-izobraževalne cilje.

Deklica mi je dala možnost, da sem ugotovila, kako je lutka pomembna za lažje učenje in pridobivanje znanja na otrokom bolj prijazen način. V veliko veselje in zadovoljstvo mi je, da sem pri deklici, s pomočjo ročne lutke dosegla to, da je matematiko vzljubila in uspešno zaključila prvi razred šolanja.

Lutko bom vsekakor uporabila pri svojem delu v vrtcu, saj želim otrokom predstaviti njeno magično moč.

Povzetek poročila mobilne specialne pedagoginje:

Deklica je napredovala na vseh področjih, njena pozornost in koncentracija sta se zelo izboljšali, upošteva pravila in aktivno sodeluje pri vseh dejavnostih. Ima okorno grafomotoriko, kar ji predstavlja težave pri pisanju. Deklica potrebuje vodenje, spodbudo, usmerjanje in jasna navodila. Njeno močno področje je jezikovno področje, saj rada bere, govori, poje, recitira, pripoveduje in posluša pravljice. Ima bogato besedišče. Največ težav ji povzroča matematika in logično sklepanje. Količinske predstave razvija postopoma in počasi, za vse potrebuje čas, ima svoj tempo. Uspešno razvršča in šteje na prste. Pozna števila do 20, pravilno šteje naprej in nazaj, bere in zapiše števila do 20, težave ima s primerjanjem števil med seboj. Številske predstave razvije s pomočjo konkretnih in didaktičnih pripomočkov. Nekaj težav ima še s koncentracijo in sledenjem snovi. Samostojnega dela še ne opravi brez pomoči. Po opravljanju dejavnosti želi pohvalo in potrditev (povzetek poročila mobilne specialne pedagoginje Nataše Kovačič).

Za konec še krajša misel Dr. Božidarja Opare, ki pravi: »Človek s posebnimi potrebami ima večino lastnosti kot drugi ljudje, le v določenih lastnostih in potezah se od njih razlikuje.« (Opara, 2005, str. 7).

5 LITERATURA IN VIRI

- Borota, B., Geršak, V., Majaron, E. (2006). *Otrok v svetu glasbe, plesa in lutk*. Koper: Bagraf d.o.o.
- Bregant, L. dr. med. (ur.) (2006). *Nedonošenček – zdravstveni, psihološki in socialni problem*. Ljubljana: Tiskarna Pleško d.o.o.
- Hiberski, N. (2012). *Učne primanjkljaje premagujemo z lutkami*. Diplomsko delo. Ljubljana: Pedagoška fakulteta. Univerza v Ljubljani.
- Juriševič, M. (2006). *Učna motivacija in razlika med učenci*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta. Univerza v Ljubljani.
- Juriševič, M. (2012). *Motiviranje učencev v šoli*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta. Univerza v Ljubljani.
- Korošec, H., Majaron, E. (ur.) (2002). *Lutka iz vrtca v šolo*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta. Univerza v Ljubljani.
- Magajna, L., Kavkler, M., Čačinovič Vogrinčič, G., Pečjak, S., Bregar Golobič, K. (2008). *Učne težave v osnovni šoli*. Ljubljana: Zavod republike Slovenije za šolstvo.
- Magajna, L., Pečjak, S., Peklaj, C., Čačinovič Vogrinčič, G., Bregar Golobič, K., Kavkler, M., Tancig, S. (2008). *Učne težave v osnovni šoli. Problemi, perspektive, priporočila*. Ljubljana: Zavod republike Slovenije za šolstvo
- Nemec, B., Krajnc, M. (2011). *Razvoj in učenje predšolskega otroka. Učbenik za modul Razvoj in učenje predšolskega otroka v programu Predšolska vzgoja*. Ljubljana: Grafenauer založba, d.o.o.
- Opara, D. (2005). *Otroci s posebnimi potrebami v vrtcih in šolah. Vloga in naloga vrtcev in šol pri vzgoji in izobraževanju otrok s posebnimi potrebami*. Ljubljana: Centerkontura d.o.o.
- Pernarčič, J. (2008). *Čudoviti svet lutk: Kako preprosto narediti lutko?*. Ljubljana: Prima tisk d.o.o.
- Rovšek, M. (ur.) (2008). *Otroci s posebnimi potrebami. Izobraževanje in vzgoja otrok z motnjami v duševnem razvoju*. Nova Gorica: Educa.
- Simončič, J. (1985). *Učne težave našega šolarja. Zbirka družina in vzgoja 2*. Ljubljana: Delo.
- Varl, B. (1997). *Ročne lutk. Zbirka moje lutke 3*. Ljubljana: Aristej
- Vogelnik, M. (1958). *Ročne lutke*. Ljubljana: Založba Zorka Peršič
- Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (ZUOPP-1). (2011). Uradni list RS št. 58/2011, pridobljeno 16.7.2015, s <http://www.uradnolist.si/1/objava.jsp?urlid=201158&stevilka=2714>

Faganelj, Špela (2016): *Lutka kot motivacijo sredstvo v prvem razredu pri dopolnilnem pouku*. Diplomska naloga. Koper: UPPEF.

Žerovnik, A. (2004). *Otroci s posebnimi potrebami*. Ljubljana: Družina d.o.o.

6 PRILOGA

Navodila Jožeta Pernarčiča za tehnično izdelavo lutke:

Za lutko je potrebno najprej narediti kroj, tako da na papir narišemo mrežo 20 x 20 mm, nato nanjo narišemo kroj. Tega izrežemo iz papirja in ga uporabimo kot model, ki ga prerišemo na izbrano klobučevino, frotir, pliš ali navadno blago. Kroj nato izrežemo, da dobimo osnovno obleko iz dveh delov, ki jo skrbno obšijemo, da dobimo rokavičko. Pri šivanju moramo paziti le, da ne zašijemo luknje za vrat in spodnjega dela rokavičke, kjer je animatorjeva roka. V vrat oblekice vstavimo elastičen sukanec, da bomo lahko kasneje pritrdili glavo na vrat lutke. Za samo izdelavo lutke potrebujemo 0,25 kvadratnega metra klobučevine, polnilo za glavo, volno za lase, plastično ali kartonasto cev za nosilec glave, različno blago za kostum, čipko in seveda lepilo (Pernarčič, 2008).

Za izdelavo glave in telesa sem izbrala belo klobučevino, za polnilo glave pa sintetično maso za vzglavnike.

Kartonast tulec za lutkin vrat in polnilo lutkine glave s klobučevino

Volna za lase je po željah deklice rumene barve in nekoliko skodrane oblike. Barva blaga za lutkin kostum je rožnate barve z belimi pikicami, ob robih zaključena z rožnato čipko. Preko obleke je rožnat trak, izrezan iz same čipke.

Rožnata čipka s trakom

Najprej sem si na papir z mrežo 20 x 20 mm narisala kroj za lutkino glavo in telo. Pazila sem, da se obe strani kroja za glavo in telo popolnoma ujemata. Nato sem kroj izrezala, ga prerisala na klobučevino, ki sem jo kasneje izrezala. Sešila sem najprej glavo.

Kroj izrezan iz klobučevine

Sešit kroj glave

Pazila sem, da se šiva ne vidi, tako da sem šivala klobučevino po narobe in jo na koncu obrnila na pravo stran. Sešila sem še rokavičko za telo. Glavo sem napolnila s sintetično maso za vzglavnike, jo dobro pritisknila v notranjost glave, da je sama glava dobila obliko.

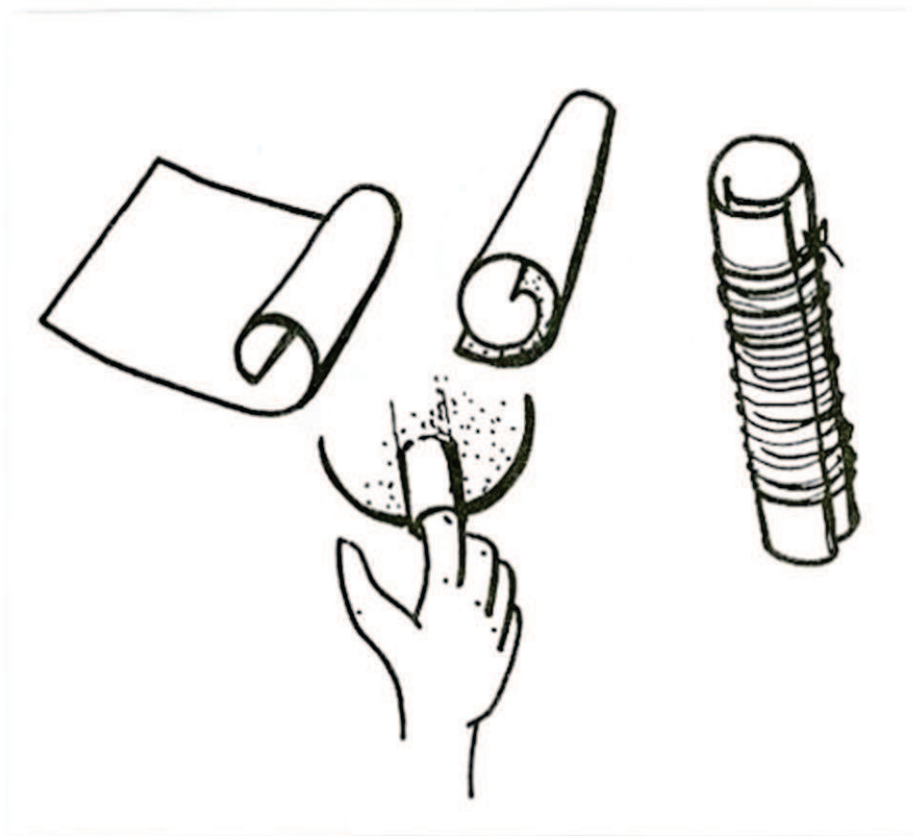

Polnilo v glavi lutke

Šivanje rokavičke za lutkino telo

Nosilec za glavo, kartonast tulec, sem prerezala po dolžini in ga, glede na velikost dekličinega kazalca in sredinca, spet skupaj pritrdila. Vstavila sem sam nosilec v glavo lutke, tako da je en del segal iz njega.

Nosilec glave (Varl 1997)

Vstavitev nosilca v glavo lutke

Lutki sem nato sešila še oblekico. Pazila sem na širino vratu, da sem lahko samo obleko oblekla preko rokavičke iz klobučevine. Z vročim lepilom sem nato na robe obleke pritrdila rožnato čipko.

Lutkina obleka s čipko

Spodnji del nosilca glave sem namazala z lepilom in ga pritrdila z vratom lutke ter pričvrstila z elastičnim sukancem. Prešla sem na izdelavo las. Volno sem ovila preko kartona. Na sredini sem jo povezala in na robu obrezala, da sem dobila dva šopa las, katere sem nato z vročim lepilom zlepila na samo glavo. Spletla sem še kitko in pritrdila nanjo rožnato pentljo.

Lasje pritrjeni na lutkino glavo

Kitka z rožnato pentljo

Sledili so dodatki kot je pas čez obleko in lastnici na vsaki strani lutkinega obraza. Za konec sem obrazu dodala še oči, za katere sem uporabila dva koščka belega in črnega blaga, in usta, ki so iz rdečega blaga.

Rožnat trak na obleki

Lutkina glava z očmi, usti in lasnicama